

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK HIYATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség:
Budapest, V., Hold-utca 7.

Megjelen minden hó 20-án.

Kiadóhivatal:
Budapest, V., Hold-utca 7.

Könyvnyomdák és betűöntődéek a magyar korona országainak területén.

(Az időközben előforduló változások szives bejelentését kérjük.)

BUDAPESTEN.

KÖNYVNYOMDAK:	Pardavy József, Lipót-utca 6.	Pollák M. Miksa, Nagykorona-utca 12.	Löbl Dávid, Andrássy-út 19. és Szerecsen-utca 24.	Propper Leó, Erzsébet-körút 22.
I. KERÜLET (VÁR).	Poldini Ede és Társa, Ferencz József-rakpart 17.	Preszburg Frigyes, Arany János-utca 21.	Magy. kir. államvasutak menetjegy-nyomdája, Csengery-utca 33.	Zeisler M., István-tér 17.
Magyar kir. Államnyomda, Nándor-tér 1.	Süsz Dávid, Haltér 5.	Quittner József, Váci-körút 18.	Mahrer Testvérek, Szerecsen-utca (államv. nyugdíjint. palotája).	VIII. KER. (JÓZSEFVÁROS).
Egyetemi nyomda, Iskola-tér 3.	Ullmann József, Régi posta-utca 4.	Schlenker és Kovács, Akadémia-utca 7.	Markovits és Garai, Lázár-utca 13.	»Budapesti Hirlap« nyomdája, Rókk Szilárd-utca 4.
Szent Gellért-nyomda, Dübrentey-utca 18.	Várnai Fülöp, Régi posta-utca 3.	Schlesinger és Kleinberger Bálvány-utca 18.	Özv. Borúth Elemérné Mozsár-utca 8.	Fritz Armin, József-körút 5.
II. KERÜLET (VIZIVÁROS).	Wodianer F. és Fiai, Sarkantyús-utca 3.	Toldi-Könyvnyomda, (Schwarz Sámuel) Gyapju-u. 6. sz.	Munk Lajos, Király-utca 58.	»Magyar Nyomda«, József-körút 47.
Bagó M. és Fia, Ponty-utca 4.	V. KER. (LIPÓTVÁROS).	Vayda és Hamburger, Nádor-utca 10.	Nagel István, Nagymező-utca 40.	Morvay Marczell, József-körút 60.
Heisler Jaroslav, Várkert-rakpart 1.	Nemzeti nyomda Bálvány-utca 2.	Weismann (sz. Laszk) E., Nádor-utca 18.	Neumayer Ede, Szerecsen-utca 35.	Rózsa Kálmán és neje, Szentkirályi-utca 30.
Müller K. (Münster K.), Albrecht-út 5.	Bendiner A., Arany János-utca 18.	VI. KER. (TERÉZVÁROS).	Pitzger Izidor, Kazinczy-utca 35.	Weissenberg Armin, Eszterházy-utca 16.
Weisz Testvérek, Pala-utca 5.	Czettel és Deutsch, Bálvány-utca 12.	Augenfeld Miksa, Dálnok-utca 3.	Posner K. Lajos és Fia, Csengery-utca 31.	IX. KER. (FERENCZVÁROS).
III. KERÜLET (Ó-BUDA).	Gansel Zeigmond »Minerva«-nyomdája, Sas-utca 19.	Budapesti könyvnyomda- és kiadó-szövetkezet, Kemnitzer-utca 6.	Pollacsek Mór, VI. Váci-körút 5.	Bartalits Imre, Üllői-út.
Wimmer Márton, Seriózó-utca 10.	Hornvánszky Viktor, Arany János-utca 1.	Brózsza Ottó, Váci-körút 17.	Rigler József Ede, Rózsa-utca 55.	Engelmann Mór, Lónyay-utca 7.
IV. KERÜLET (BELVÁROS).	Hungaria Könyvnyomda és kiadó-üzlet, Váci-körút 34.	»Corvinia«-nyomda Révay-utca 14.	VII. KER. (ERZSÉBETVÁROS)	»Hazánk« nyomda-rész- vény-társaság, Üllői út 25.
Anglo-Nyomda (Kohn T.), Gránátos-utca 20.	Kálmán M. és Társa, Nagykorona-utca 5.	Fővárosi könyvnyomda- vonalozó- és könyv- kötő-részvény-társas., Podmaniczky-utca 37.	Deutsch József, Károly-körút 7.	Wodianer Soma, Üllői-út 23.
Athenaeum, irod. és nyom- dai részv.-társaság, Ferencziék-tere 3.	Kanitz C. és Fiai, Vadasz-utca 26.	Fink Béla, Szerecsen-utca 17.	Eckstein és Neufeld Erzsébet-körút 20.	X. KER. (KÖBÁNYA).
Buschmann Ferencz, Koronaherezeg-utca 8.	Kertész József, Mária Valéria-utca 11.	Goldstein Albert, Szerecsen-utca 7.	Garai Mór, Károly-körút 3.	Első kőbányai könyvny. Jászberényi-út 1.
Franklin-Társulat, magy. irod. int. és könyvny., Egyetem-utca 4.	Kollmann Fülöp, Arany János-utca 34.	Gutenberg-Nyomda, Gyár-utca 31.	Heimlich és Händler Király-utca 49.	BETŰÖNTŐDÉK:
Goszler Gyula, Aranykéz-utca 1.	Légrády Testvérek, Nádor-utca 7.	Herrman Ignác, Laudon-utca 10.	Hunnia-Könyvnyomda. (Tulajdonos: Münz M.) Rombach-utca 1.	Államnyomda, I. vár, Nándor-tér 1.
Hedvig S., Károly-körút 22.	Löw Ede, Váci-körút 80.	»Kosmos« műintézet, kő- és könyvnyomda r.-t. Aradi-utca 8.	Löbl Mór, Király-utca 13.	Athenaeum, IV., Ferencziék-tere 3.
Hunyadi Mátyás, irod. és könyvnyomda-intézet. Zöldfa-utca 43.	Löwy és Fischer, Nádor-utca 17.	Klauber és Singer Ó-utca 5.	Löblovitz Zeigmond, Csömöri-út 54.	Első Magyar Betűöntőde Részvénytársaság, VI., Desseffy-utca 32.
Nagy Sándor, Papnövelde-utca 8.	Márkus Samu, Gyapju-utca 6.	Krómer Alajos, Gyár-utca 20.	»Pannonia«-nyomda Rombach-utca 8.	Egyetemi nyomda, I. vár, iskola-ter 3.
Neuwald Ilés, Gránátos-utca 8.	Pesti Könyvnyomda- Részvény-Társaság, Hold-utca 7.	Kunusy Vilmos és Fia, Terez-körút 38.	Petőfi könyvnyomda- vállalat Dohány- és sip-u. sarkán.	Fischer és Mika, VII., Király-utca 83.
Országgyűlési Értesítő Nyomdája, Gránátos-utca 1.	A Pesti Lloyd-Társulat Könyvnyomdája, Dorottya-utca 14.			Franklin-Társulat, Könyvnyomda r.-t., IV., Egyetem-utca 4.
Pallas, irodalmi és nyom- dai részvénytársaság, Kecskeméti-utca 6.				Pallas, IV., Kecskeméti-utca 6.

Előfizetési ár: egész évre 2 frt = 4 kor., félévre 1 frt = 2 kor.

KÖNYVNYOMDÁK A VIDÉKEN.

Ada. Berger Adolf.	Csorna. Neumann Samu.	»Pannonia« könyvnyomd. (tulajd. Haar és Raab)	Kolozsvár. Gombos és Sztupjár. »Ellenzek« nyomdája.	Munkacs. Özv. Blayer Pinkásné és fia Farkas Kálmán.
Alsó-Kubin. Schnelder Dezső.	Czegléd. Piros J. és Társa.	Győr-Sziget. Gross G. és társa.	»Ellenzek« nyomdája. Gámán János Örökősei.	»Munkács« könyvnyomdája, könyv- és papírkereskedése: Kozma és Grünstein.
Alsó-Lendva. Bozzay P.	Debrecezen. »Csokonaie« nyomda- és kiadó-részvény-társaság.	Gyula. Dobay János. Kohn Adolf.	Horváth Géza. »Közművelődés« nyomda. Lehmann V. Sándor.	Muraszombat. Grünbaum Márk.
Apatin. Szavadill József.	»Debrecezi Ellenőre« ny. »Debrecezen« nyomda.	Gyulafehérvár. Püspöki lyc. nyomda. Vltz II.	»Magyar Polgár« nyomd. Polcz Albert. Stratzinger G.	Nagy-Atád. Günsberger Antal.
Arad. Aradi nyomda részvénytársaság.	Deés. Demeter és Kiss. Rosenstein Mayer.	Hajdu-Szoboszló. Pión Gyula.	Körmend. Részvény nyomda.	Nagy-Bánya. Molnár Mihály. Keresztes Ferencz »Haladás« nyomdája.
Bloch H. Gyulai István.	Detta. Heldenwanger József.	Hajdu-Böszörmény. Muntyán József.	Körmöcbánya. Joerges A. Özv. és fia.	Nagy-Becskerék. Grocits I. Pleitz Fer. Pál Utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.). Scheinberger Ignác.
Lengyel és Stein. Muskát Miksa.	Déva. Hirsch Adolf. Kroll és Társa.	Halas. Práger Ferencz.	Köszeg. Feigl Frigyes. Feigl Gyula.	Nagy-Bittse. Spiegel Samu.
Román gör. kel. egyházmegye nyomdája. Rényi Lipót és Fia. I. aradi amerikai gyors-sajtónyomda.	Deveser. Rosenberg Zsigmond.	Hatvan. Hoftmann J.	Kula. Berkovics Márkus.	Nagy-Enyed. Cirner J. József. Wokál János.
Abrudbánya. Policzer Zs.	Ditró. Ditró és Szárhegy községek nyomdája.	Hátszeg. Stern Mór.	Kún-Szt-Marton. Sima F. fiókja.	Nagy-Kanizsa. Fischel Fülöp. Singer Lipót. Wajdics József. Weiss L. és F.
Aranyos-Maróth. Részvénynyomda. (Felszámolás alatt.)	Dombóvár. Első dombóvári könyvnyomda és papírszergyár.	Hódmező-Vásárhely. »Hungaria« nyomda. Kanitzer G. Lévai Fülöp.	Kún-Szt-Miklós. Bors Károly.	Nagy-Károly. Ifj. Róth Károly. Sarkady Nagy Zsigmond és Társa. Turóczy Zsigmond.
Aszód. Magy. kir. javító-intézet nyomdája.	Dunaföldvár. Schwarz Manó.	Holics. Hotascha J.	Léva. Nyitrai és Társa. Dukesz Lipót.	Nagy-Kikinda. Jokly L. Milenkovičs István. Radák János.
Baja. Kollár Antal és Fia. Nánay Lajos. Streintz Gyula.	Duna-Szerdahely. Goldstein Józsuva. Adler Nettl.	Huszt. Mermelstein Fülöp.	Lippa. Povázsay Sándor. Zách József.	Losonc. Losonczy Sándor és Társa Roth Simon.
Balassa-Gyarmat. Halyák István. Özv. Kék Lászlóné.	Eger. Ersekl. lyc. nyomda. Egri könyvnyomda-részvény-társaság. Kohn Dávid.	Igló. Schmidt József.	Liptó-Szt-Miklós. Steier Izidor.	Lúcse. Reisz M. József. Werthmüller J. és Fia.
Balázsfalva. Gör. k. püspöki nyomda.	Eperjes. Pannonia-nyomda, tulajdonos: Hedry Bertalan és Stehr D. Kosch Árpád.	Ipolyság. Neumann Jakab.	Lőcse. Reisz M. József. Werthmüller J. és Fia.	Lugos. Traunfellner Károly. Wenczely J. és Fia. Weisz Hermann.
Bártfa. Blayer M.	Ersekújvár. Winter Zsigmond.	Jászberény. Brünauer Adolf és társa.	Magyar-Óvár. Czéh Lajos.	Makó. Gaál László. Neumann József.
Battonya. Hungária-nyomda, tulajd.: Gaál Vilmos.	Erzsébetváros. Kotzauer D.	Kabold. Deutsch Mózes.	Makó. Gaál László. Neumann József.	Málca. Wiesner Alfréd.
Békés. Povázsay Testvérek.	Esztergom. Ruzárovits Gusztáv. Gerenday József »Hunnia«-nyomdája.	Kalocsa. Werner Ferencz. Malatin Antal.	Margitta, Klein Lipót. Mármáros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármáros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Békés-Csaba. »Corvina« ny. (Sziheleszky József.)	Fehértemplom. Wunder J.	Kaposvár. Hagelmann Károly. Jancovics Gyuláné. Kéthelyi Miksa. Magyar János.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármáros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Lepage Lajos. Povázsay Sándor és Guszt.	Felső-Eőr. Schodisch Lajos.	Kapuvár. Buxbaum József. Fieler Hermann.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Belényes. Süssmann Lázár.	Fertő-Nezsider. Horváth B.	Karánsebes. Oréhoja Antal. Karánsebesi gör. kel. róm. egyházmegye nyomdája.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Beszterce. Botschar T. Orendi Károly.	Fiume. Battara P. Chiuzre & Co. Jerouscheg G. Karletzky Ferencz. Stabilimento Tipo-Illustrazione Fiumano.	Karczag. Szódi Miksa.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Beregszász. Farkas Kálmán »Haladás« könyvnyomda, tulajd.: Juhász Piroksa.	Fogarás. Thierfeld Lipót.	Kassa. Özv. Lippóczy Józsefne. Bernovics Gusztáv. Ries Lajos. Werfer Károly.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Besztercebánya. Machold F. Singer Jakab.	Galánta. Első galántai könyvnyomda és papírraktár.	Kecskemét. Sziládi László. Tóth László. »Pannonia« nyomda.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Bicske. Lederer Hermann.	Galgóc. Stern Adolf. Seidl Jakab.	Késmárk. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Bonyhád. Raubitschek Izor.	Gyergyó-Szt-Miklós. Szabó testvérek.	Kézthely. Nádai Ignác. Farkas János.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Brassó. Gött János és Fia. Muresianu Aurél. Alexi Theochár. »Közművelődés« nyomda.	Gyoma. Kner Izidor.	Kis-Czell. Menyhárt Julla.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Brezsnóbánya. Kreisler J.	Gyöngyös. Braun Bertalan. Herzog Á. E. Kohn L. Kohn Mór.	Kis-Mark. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Buziás. Ullmann F.	Győr. Fischer István és F. utóda. Nitsmann József. Suranyi János. Polgár Bertalan.	Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Csáková. Chudy Testvérek.		Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Csáktornya. Fischel Fülöp.		Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Csiksomlyó. Ferenczrendi nyomda.		Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Csikszereda. Györgyjakab Márton.		Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.
Csongrád. Schwarz Sándor. »Tiszavidék« nyomdája, tulajd.: Silber Jánosné.		Kis-Ménfőcsanak. Kling János. Sauter Pál.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.	Mármaros-Sziget. Mayer és Berger. Blumenfeld és Dávid. Részvény-nyomda. Viski Balás Lajos. Wider Mendel.

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSZOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELEN MINDEN HÓ 20-ÁN

IV. ÉVFOLYAM

BUDAPEST 1894 MÁRCZIUS

3. SZÁM

KOSSUTH LAJOS.

A tavasz, a kikelet, az ébredésnek ideje, mikor a természet új életre kel, s míg a fásult, reményvesztett kebel is új hitet, új biztatást merit, s kevésbbé sötétnek és aggasztónak látja a jövőt: ez idén langyos fuvallat és pacsirta-dal helyett a halál hideg szellőjével s kínos zokogással tölti be Magyarország téereit. A föltámadás ünnepének örvendetes zsolozsmáját bús temetési ének nyomja el.

Szomorúan bólingató fekete zászlók erdeje mindenfelé, s Magyarország kunyhóiban épúgy mint palotáiban keserves sirás hangzik; siratva azt, ki hosszú, hosszú életén keresztül, annyi sóvárgó vágy, annyi lemondás közepette, nagy maradt a legnagyobbak között, s méltán megérdemli, hogy őt a nép — a mint legnagyobb jóltevőivel szokta tenni — apjának nevezze.

Minden egyébnél legközelebb állt hozzá a nemzet sorsa, s mindnyájunknál jobban szerette a hazát: s mégis a végzet tragikumára kényszeríté, hogy a meggyőződés iránti ragaszkodás s az elvhűségből kifolyólag, távoli országokban epedjen hazája után, s idegen nemzet között húnyja le végálmra fáradt pilláit.

Valóban, ő reá is illenek Renan szavai, hogy »a ki hiteért szenved, csak erősebben hisz«.

Nem egy ember, de egy nagy eszme élő megtestesülése volt a turini aggastyán, kit habár a legtöbben közülünk színről-szinre soha nem láttak, de mintha állandóan közöttünk élt és cselekedett volna, szellemének varázsereje által csodás hatással volt reánk.

Az emberiség legmagasztosabb eszméi: a szabadság, az emberi jogok egyenlősége, a haladás képezték evangeliumát, mely eszméknek nálánál ékesen szólóbb s ragyogóbb tollú prófétája soha sem volt.

Mint a nép gyermekei, s az eszméket és

világosságot terjesztő nyomdászati munkásai, kétszeres tisztelettel tekinthetünk munkálkodására, mely történelmünkben korszakot jelez, és áldhatjuk emlékét, mely élni fog örök fényben, míg e földön magyar szó hangzik.

Ki magasztos eszméiért, az eleje tűzött nemes célért ifjú korában már súlyos fogságot szenvedett, hogy később, ritka életkort érve el, a száműzetés keserű kenyerét egye, majdnem egy félszázadig; ki eszméinek két világban törekedett hívőket szerezni, immár leveté földi porhüvelyét s a halhatatlanság fényében áll előttünk.

Egy ideális korszakban töltötte életének első felét, mikor századok mulasztásait néhány évtized alatt csekély számú, lelkes hazafi törekedett jóvá tenni.

A század második huszonöt éve s az abban szereplők úgy állnak újabb történelmünk lapjain, mint hosszú köd és borulás után megtisztult csillagos ég, s e csillagok között legfénylőbb a Kossuth Lajos neve.

Mily hatalommá tudta tenni, mindjárt kezdetén, az addig lenézett, naiv törekvésnek tartott hirlapírói működést! Mennyi eszme, mennyi új kérdés, melyről mindenki tudta, hogy üdvös intézményeket céloz, és mindenki óhajtott, mindenki ismerte, de senki sem tudta úgy felszínre hozni s oly átlátszó világításba helyezni, mint ő.

Ő és Dessewffy Aurél alakították át az eddig tapogatózó, elvek kimondása elől bujkáló és meghátráló hirlapírodalmunkat modern értelemben vett hirlapírodalommal. Maga Kossuth írta egy ízben: »Az én tollam, mely ha nem is írhat mindent, mit gondolok és érzek, de mást mint gondolok és érzek, írni nem fog.« Jól jellemzi működését e téren Ferenczy József (»A magyar

hirlapirodalom története): »Kora gondolkodás-módja és érzülete legpraegnansabb kifejezőjének őt kell tekintenünk, ki meggyőződése szilárdságával és őszinteségével mondta ki mindig, mit agya gondolt, és szíve érzett.«

Az ő hirlapirói működése érlelte meg a márciusi napokban kifejezésre jutott eszméket, melyeknek aztán nemcsak a szabadságharc változó esélyei közben, de a nemes ügy bukása után is idegen népek között az ő ragyogó ékes-szólásával állandó tolmácsolója lett, mely beszédei, ez idegen népek ítélete szerint is, e század legelső szónokává tették.

De hát nem törpülne-e el, még az enyimnél sokkal hivatottabb toll is, ha nagyságát, érdemeit csak megközelítőleg is jellemezni akarná?!

Halandók, mit tépelődtek a halhatatlanság fölött!... Áldjátok a Gondviselést, hogy a lenyűgözés közepette szabadító gyanánt, a sötétségben világító oszlopol küldetett e földre.

Áldjátok ezért a Gondviselést; áldjátok a nagy ember emlékét, s ejtsetek ti, kivált a nép fiai, kiket rabságból szabaddá tett — egy hálakönyvet ravatala fölött!... *Ács Mihály.*

A német nyomdász-egyesület nemzetközi mintacseréje.

1.

Mint már mult számunkban is jeleztük, a német nemzetközi mintacserének 1893. évfolyamát is megkaptuk, a melyből örömmel regisztrálhatjuk, hogy az abban résztvevők száma évről-évre szaporodik.

A kiállított munkák *minőségét* illetőleg kevés eredeti dolgot találunk s azok közül a chromografia és litografia tűnik ki leginkább.

A nemzetközi cserében a következő államok vettek részt: Amerika 1, Belgium 2, Dánia 3, Németország 172, Anglia 43, Finnország 5, Franciaország 2, Olaszország 1, Németalföld 11, Norvégia 6, Ausztria 34, Magyarország (Horvát- és Szlavonországgal) 13, Oroszország 10, Svéd- és Norvégia 3, Svájc 12, Törökország 3, összesen 319 darab nyomtatvány-mintával.

Daczára a kiállítók száma szaporodásának, a kiadók mégis azzal a panaszsal hozakodnak elő, hogy a kiállítók nem küldik be a mintákat a pontos határidőre, a mely miatt a munka megjelenése késedelmet szenved.

E kis bevezető után hozzáfogunk a mintacserének ismertetéséhez s kezdjük ezt *Magyarországgal* és az *osztrák* tartományokkal.

Magyarországból (Fiumét és Horvát-Szlavonországot is beleértve) *tíz* nyomdaczéggel találkozunk, a melyek összesen *13 darab* nyomtatványt állítottak ki. Bizony-bizony silány eredmény ez, a mely nem nagy

dicsőségére válik a magyar nyomdászatnak. Hanem hát nálunk még manapság se adnak az erkölcsi sikerre, pedig rendszeren ez szokott főmotorra lenni az anyagi haszonnak is. Ugyanis ez volna a *nemes* versenynek alapfeltétele. De sóhajtsunk egyet és — hallgassunk; azaz hogy tulajdonképen kezdjük meg ennek a pár magyar terméknek a felsorolását.

Budapestről a következő nyomdaktól láttunk mintákat:

Hornvánszky Viktortól egy, a nemzetközi nyomtatványcserére részére szedett (*német szövegű*) résztvevőlapot látunk, a felső balsarokban az iris-nyomású csillaggal. A lap kerete finom és félkövér léniakból egyszerűen, de izlésesen van összeállítva, a bal felső és jobb alsó szöglettől égszínkéek oldalalap húzódik, mindig jobban-jobban elhalványulva. Balról (alulról) a nyomdászatot szimbolizáló cliché van ferdén és még hozzá elvágva odaállítva, a mely ugyan nem érte meg azt, hogy azért azt a nagy darab alakzatos dísz elrontsák. Nem jól áll az ott, nincs annak semmi keresni valója azon a helyen. Különben a pontos nyomás, szép, elegáns betűk nagyban emelik a más-különben szemre való munkát.

A *Bróza Ottó* nyomdájából is csak egy lapot találunk, azt is kőnyomdailag előállítva. A budapesti Szelnár virágkereskedő cég árjegyzékének a címlapja, a mely szép is, találó is s látszik, hogy *rajzolója* annak készítette, a minék lenni kellett. Persze, arról már nem tehet a nyomda, hogy egy egész érem-esőt kellett pingálni a virágok közé; de hát ezeket is derekasán keresztülvitte, bár nagyban meg-sínylették ezt a kis betűkből összezsugorított címsorok.

A *Posner-nyomda* szintén kőnyomdáját mutatja be, még pedig egy bronz-nyomású magyar történelmi tárgyú képpel. Szép, sikerült rajz, az alakok karakterisztikus kivitele jellemzik a képet, mely minden egyszerűsége mellett is műbecsrel bíró kidolgozás.

A *Pallas* egy, a *Magyar Nyomdászatban* is megjelent, Angerer és Göschl által készített, nyolcz színben nyomott chromotypiát küldött be, szép és elegáns színváltozatokban.

A *Pesti könyvnyomda-részvénytársaság* az egyedüli a fővárosi nyomdák közül, a mely egynél több (három) darabbal járult a mintacseréhez. De minthogy e nyomda termékeiről, szerénytelenség nélkül, nem nyilatkozhatunk bővebben, hát elég, ha csak felemlítjük azokat. Az első a lapunk januári számához mellékelte 1893. évi *Grafikai Szemle* címlapja; a második a *Falkalbumnak* ajánló-lapja; a harmadik pedig litografiailag előállított hangjegy-címlap.

A *vidéki* nyomdák közül első helyen kell felemlitenünk a soproni *Romvalter és fia* nyomdáját, a mely két csinos és bármely fővárosi nyomdának is díszére való nyomtatványnyal szerepel a kiállítók között. Az egyik egy címlapalakú újévi gratuláció, melylyel az üzlet *német* nyelven üdvözlő *kundschaftjait*. Még az a jó, hogy az impressziumnál odatették az Oedenburg mellé zárjel közé az (Ungarn) szót, mert más-különben az idegenek okvetlen valahová Németországba osztották volna be, a mi — a nyomtatványok csinos

kivitele után — nem is lett volna valami nehéz dolog. A második egy pompás üzleti kártya — szintén német nyelven, a melyen egy soproni fotografus ajánlgatja magát. Sajnáljuk, hogy a legszebb vidéki termékünkről se fogják majd elhinni a külföldiek, hogy azt itt csinálták, vagy ha el is hiszik, hát majd úgy találják, hogy a magyar nyelv egészen olyan, mint a német, mert ők tökéletesen megértik az oedenburgi nyomtatványok szövegét.

Nagy-Kanizsáról Weisz L. és F. küldött be egy oldalon levélfőket és üzleti kártyát, de már dualisztikusan: magyar és német nyelven. Itt különösen a tiszta, szép nyomást kell kiemelnünk; a szedésen meglátszik, hogy kisebb nyomda terméke, a hol több jóakarattal, mint anyagkészlettel dolgoznak. Azt hisszük, hogy itt a főnök szakértő és ambiciózus ember.

Fiume már nem hajolt meg a német sógor előtt és megmutatta, hogy *olasz* nyelven is lehet csinos számlát előállítani, a melyet azonban mindenkor ki lehet egyenlíteni osztrák értékű forintokkal. Ezt a csinos kis munkát a *Jerouscheg G.* fiumei nyomda állította elő, szabad irányban, a szabad kikötőhöz méltó eleganciával.

Zágráb se tagadta meg a nemzetiségét és egy *horvát* nyelvű címlappal állított be a nemzetközi nyomtatvány-koncertbe. Ezt a nyomtatványt az *Albrecht K.* nyomdája küldte be, a melyben — úgy látszik — szoktak csinosan és gondosan is dolgozni.

Szlavóniából a *Laubner Károly* nyomdája küldött be egy szabad irányban tartott tagsági jegyet, a melynek nyomása kifogástalan; de a szedés-kompozíció már nem mutat tisztult izlésre, mert a jól induló munka itt-ott lapossá válik s oly fattyúhajtásokat észlelünk rajta, a melyeket még a szabad iránynál se szabadna tapasztalunk. Máskülönb az egész munka azt a benyomást teszi ránk, hogy ez a szlavóniai nyomda erősen lepipálta a magyarországi provinciákat.

Ennyi az egész, a mit a magyar korona alá tartozó nyomtatvány-mintákról szólhatunk, a melyekből meggyőződhattunk, hogy Magyarország se maradt el a külföld mögül, csak éppen a főnökök szűkmarkúsága és végtelen közönye akadályozza abban, hogy teljes erejével szállhasson síkra a nagy nemzetközi nyomtatványmérkőzésben.

Az osztrák birodalom már 34, azaz majdnem háromszor akkora mintával van képviselve, mint Magyarország. Lapunk tere nem engedi meg, hogy ezekkel egyenkint, részletesen foglalkozzunk, azért csak a kiválóbbak felsorolására szorítkozunk.

Az első, a mi szépségénél és ujdonságánál fogva az osztrák minták közt figyelmünket magára vonja, a prágai *Otto J.* könyvnyomdájában készült és három színben nyomott gyümölcs-kollekció. Ha alá nem lenne nyomva, hogy három színben lett előállítva, hát nem is állanánk meg 15—18-ig, oly sokfélesége tárul szemünk elé a színárnyalatoknak. Ez a három szín fényképészetileg van direkt könyvnyomdai nyomásra elkészítve, a mely nagy fordulatot fog jelenteni az illusztrált, finomabb kivitelű lapoknál. (Ugy halljuk, hogy a helybeli Divald-czég is meg akarja ezt az iparágat honosítani.)

A másik, egy ugyanilyen dolog (azaz három színben nyomott, de azért tömérdek színváltozatot mutató), csak hogy ez fénynyomdai nyomásra van fényképileg három színre osztva. Ez meg a bécsi Sieger Eduárd-féle fénynyomdából került ki, a mely mindjárt be is mutatja a három alapszint külön-külön, majd a negyedik ábrán elénkbe tárul a kész kép, tarka-barka színvegyülekkel. Szép dolgok és egyik legérdekesebb példányai a nyomtatványcserének.

A harmadik speciálitása az osztrákoknak egy *negyedéves tanoncz* munkája, a melyet megirigyelne nem egy magyar fő-fő accidens-szedő. *Richter Emil-nek* hívják a jövő nemzedék e zseniális képviselőjét és a Thiel Ferdinánd kratzaui (Csehország) nyomdájában tanulja Gutenberg művészetét. Azt hisszük, hogy idővel még vezérszerepet fog játszani ez a most még fiatal fiú a nemzetközi mintacsere versenyzői között.

A szebb és kiválóbbak közül felemlítjük még a következőket:

A *Gistel Gottlieb és Társa* bécsi nyomda a saját üzleti körlevélét küldte be, a melynél úgy a szedés, mint különösen a finom színezés hangosan demonstrálja az ajánló körlevél-tartalmat.

A »*Steyermühl*« bécsi nyomdából egy igen csinos dolog: a *Wiener Mode* hat színben nyomott címképe, vonja magára figyelmünket, a mely xilografiai úton lett előállítva.

Kiváló csinos munka a *Halaska A.* hallein-salzburgi cégnek »*Technisches Jahrbuch*« címlapja, szolid színezéssel nyomva és szabad irányban tetszetősen elénkállítva.

A brünni *Rohrer M. Rudolf* cég egy nyomdász fali naptárt állított ki, kő- és könyvnyomdai úton.

A bécsi *államnyomda* egy színes térképpel (Bécs és környéke) és egy finom metszvény-körzettel járult a mintacsere nivójának emeléséhez. (!)

Szakkbírálát általánosságban.

(Felolvasatott a Szakkör 1894. február 11-iki ülésén.)

Lapról hoztam fel példát, hát mindjárt egy másik, szembozantó esetet is megemlítek: a *tárczaléniák* helytelen használatát. Sok helyen, különösen vidéken, még most is a hasábléniákat eresztik keresztül, a tárczaléniát pedig csak olyant vesznek, mint a milyen széles a szedés. Azt hiszik, hogy ez könnyebb dolog! Pedig dehogy. De még ha úgy is lenne, akkor is a szemre kell tekintenünk, a melyet bizony nagyon boszant az ilyen *kezdetleges* tákolmány.

Egy most megjelent délvidéki, még hozzá dualisztikus (a mennyiben magyar és német) lapban a tárczaléniát az első két oldalon helyesen, keresztüleresztve alkalmazzák. Csak hogy a tárcza nem fért el két oldalra, felmaradt még egy csomó szedés: ezt is *dualisztikusan* helyezték el. Ugyanis a felmaradt két és fél hasábot két részre osztották s így az utolsó két tárczahasáb tiz-tiz sorral lett több, mint a többi. Hanem ez a baklövés még nem volt elég: tetézték

ezt azzal, hogy a tárczaléniát se engedték keresztül, hanem itt már a hasábléniáknak kedveztek, hogy ezek se aprehendáljanak meg megrövidítésükért. Hát itt, ilyen dualisztikus lapnál még megbocsátható az ilyen tévedés; csak az a kár, hogy nem Ausztriában jelen meg, mert így a nyomdász is mehetséget találhatott volna a »helyzet tisztázására«. De úgy bizony el kellett szenvednie ezt a jóakaró kritikát.

Az alapdolgokhoz tartozónak venném még a szavak között való helyes beosztást, a nagy kimenetsorok lehető elkerülését; de tudom, hogy ezt sokan nem azért teszik rosszul, mert nem tudják, hanem egy kis időnyerésből, hogy minél több sort szedhessenek. Azt ugyan nem igen hinnék el, ha azt mondanám, hogy némely esetben még ráfizetnek erre a sorkergetésre, helytelen beosztásra, hát nem is feszegetem tovább s megnyugszom abban, hogy úgy ezt, mint a szavak helyes elválasztását majd mindenki tudja.

A mi már most a táblázatos szedést, az accidensmunkák és más egyéb apróságok előállítását illeti, arról itt nem szólhatok. Először: mert erre sem időm nem lenne, sem az önök becses türelmét nem merném ennyire igénybe venni. Másodszor: a cím ellen is vétenék, ha most *részletekbe* bocsátkoznék, a mikor csak *általánosságban* akartam egyet-mást elmondani.

És ezzel be is végezném felolvasásomat, ha még nem volna valami, a minnek — bár szintén nem tartozik az általánosság fogalmához — nem felesleges a felemlítése. Ez a ma már nyakra-főre, derűre-borúra divattá vált körzetek használata.

És itt előre kijelentem, hogy nem tartozom azok közé, a kik ellene vannak az időt rabló körzetes, díszesebb munkáknak, csak nem tartom helyesnek azt, hogy azt, akár van rá szükség, akár nincs: alkalmazzuk. Sőt még ez is megjárna, ha tudnánk is azt úgy alkalmazni, a mint azt a díszítő stíl megkívánja! Csakhogy képtelenebbnél képtelenebb dolgokat látunk összetakolva, hogy nem egyszer nevünk kell a tartalom és a keret disharmoniáján. Különösen nagy a baklövés az úgynevezett alakzatos (symbolikus) díszítményeknél, a melyet csak a legalapsabb szakképzettség és esztétikai ismeretek mellett kezelhetünk okszerűen.

Nem egyszer az egyik alak téli tájat ábrázol, a szöveg valami őszi mulatságról szóló meghívót tartalmaz, de azért a hófedte tető mellett ott röpköd a fecske, a másik fán ott ül a mókusz; sőt a hold és a csillagok mellett ott ragyog *delelőjén* a nap is, mintha bizony a természetet csak úgy össze lehetne kavarni, akár a rococo-keretet a göröggel és az Akantheát holmi gyászos hirdetés-díszítéssel.

Ez az, a mely még az esztétikában jártas laikus arczára is derűt varázsol s a hol éppen hatást akart elérni a szedő, szánalmat vagy leglább is rossz vért szült.

Ebből csak az a tanulság: minél kevesebbszer használni annak a díszítő darabokat, a ki ahhoz nem ért, a ki nincs tisztában a körzet stíljével, vagy az alakzat mikéntjével. Az ornamentikában járatlan szedő legjobban cselekszik, ha az egyszerűbb körzettekkel dolgozik, a melylyel így több hatást is ér el,

feltéve, ha itt is megtartja a szabályt és nem esik vastag tévedésbe a körzetek összeállításakor.

Nem mondom, hogy olyan könnyű tökéletes, mindenki izlésének megfelelő munkát alkotni; de legalább az a munka általánosságban nyújtson elfogadhatót. A részletek, egyes hibák emberi gyarlóságok, a mely alól nem vonhatja ki magát a legnagyobb művész sem. Még a nagy Munkácsy is rosszul, hibásan festette a ló lábát *Krisztus a keresztfán* című festményén és ezt a hibáját az utolsó paraszt kocsis is észrevette. Hanem az összhatás ezt a kicsiséget elhomályosító és a művész talentuma eltakarta a pillanatnyi fogyatkozást.

Különben is a kritika — ha pályamű-bírálatról van szó — soha sem igazságos. Nem pedig azért, mert legtöbbször egy pár embernek a véleményétől függ az alkotás sorsa. Ha már most egy kevésbé sikerült alkotás találkozik egyik-másik bíráló tetszésével, vagyis a melyről az illető így gondolkozik: én ilyenek képzeltem, — megvan az ítélet, ki van adva a pályadíj, mert az alkotó és bíráló gondolata egy közös pontban találkozott.

De hát ez csak a műbecscsel bíró munkákra vonatkozik, nem pedig valamely iparág, tudomány, vagy művészet alapfogalmaira. Azért ez az én, általánosságban tartott bírálatom se vonatkozik egyes, már létező dolgokra, hanem, igenis, a naponkint elénekbe kerülő nyomdai termékek látása idézte fel bennem ez impressziókat.

Igazságos voltam-e, avagy megfeleltem feladatomban, nem tudom; bár kijelentem, hogy a miket mondtam, nem ujak, de — mint azt az elénekbe kerülő sajtótermékek kiállítása is igazolja — mindig hasznos a felelevenítése, a melyről — *Heineval* — én is azt tartom:

Es ist eine alte Geschichte,
Doch bleibt sie ewig neu! . . .

Tichy Ákos.

»Ocskay«-körforgógép.

»Ocskay«-körforgógép? — Hát az milyen? Ilyen is van? Mi a célja? fogja a nyájas olvasó kérdezni a cím elolvasása után.

Igen, ilyen is van és hogy milyen a szerkezete és mi célra szolgál, azt rövidesen e cikkben akarjuk elmondani.

Tudomásunkra jutván, hogy a m. kir. államvasutak menetjegy-nyomdájában egy új szerkezetű körforgó sajtó lőn felállítva, azonnal elhatároztuk, hogy megtekintjük és a magyar nyomdászközönségnek be fogjuk mutatni. E célra február hó 25-én felkerestük a Csengery-utca 33. sz. a házban elhelyezett nyomdát, melynek vezetője *Ocskay Gusztáv* főellenőr ur. Be-mutatván magunkat Ocskay urnak és elmondván látogatásunk szándékát, a főellenőr úr teljes készséggel rögtön bevezetett a nyomda tágas és igen barátságos termeibe, melyek a Hunyady-tér felől magas ablakokon

át kapják világosságukat. Itt a személyzetet a gépeket együtt működésben találtuk. Ocskay úr azután rendkívüli szakavatottsággal magyarázta meg a kérdéses gép szerkezetét, mely homlokán az »Ocskay« nevet viseli. Ezen elnevezést azért nyerte, mert a gép Ocskay úr útbaigazítása szerint készült Darmstadtban a *Goebel György-féle Gandenberger'sche Maschinenfabrik* című gyárban.

S ime, előttünk volt működésben a technika e legújabb csudája, mely csinos és szabatos munkájával nemcsak a laikust ejtheti méltán bámulatba, hanem a szakembert is. Szemünk láttára átváltozik a papirtekercsről jövő puszta fehér papiros kész zónás menetjeggyé, annyira, hogy csak a napibélyeg ráütése szükséges és útnak indulhatunk vele, a merre kedvünk tartja. Előállítja továbbá a gép a m. kir. államvasutakon használt podgyászjegyeket is négy színben, a gyorsárjegyeket megkülönböztető vörös színű csíkkal együtt.

A gép maximális nyomófelülete 25×36 centiméterre terjed és percenként 100 lapot nyom 25×12 cm. nagyságban, mely lapok egyenként 10 darab menetjegyet képeznek, négy színben, folytatólag számozva és perforirozva, képes tehát egy óra lefolyása alatt 60.000 kész menetjegyet előállítani. Súlya körülbelül 2000 kilogramm, 2 méter magas, hossza $2\frac{1}{2}$ méter, szélessége 1 méter, igényel pedig a gép csak $\frac{1}{3}$ lóerőt.

Működésének menete következő: Miután a papiros a gép bal oldalán felállított papirtekercsről elválik, legelőször is a két hátnyomat-hengerre kerül, miáltal a menetjegyek hátoldalán levő szöveg nyomása eszközöltetik; ezután az alapnyomás aczélhengerét érinti, mely a papirost a tetszés szerinti (halványzöld vagy sárga) guilloche-alapnyomattal látja el. Azután egy másik cylinder a színes nyomású sávok és csíkok, valamint a sorozat-jelek nyomását viszi véghez. Innen pedig a papiros az első oldalt nyomtató hengerekre és végre a két számozó hengerre kerül, melyek forgási képessége külön szedéskerekek segítségével tetszés szerint szabályoztathatik, úgy hogy a számokat szükség szerinti különböző távolságokra nyomtathatjuk. Az így megtörtént nyomás bevégezése után a papiros a perforirozó készülékre kerül, mely azt fennakadás nélkül, tetszés szerint (széltiben vagy hosszában) lyukasztja és azután a gép szájánál egy élesre fent és alá tereli; itt kivánat szerinti nagyságra szétvagdaltatik, mire a kész menetjegyek a kirakó asztalra kerülnek.

A gép egyik legérdekesebb részét a számozó készülék képezi, melyre a gyáros szabadalmat vett.

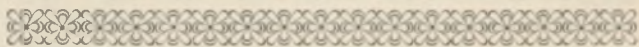
A gép ára a hozzá való kisarányú tömöntő-szerkezettel és gyalupaddal együtt 20.000 márka.

Ezen gépen kívül működésben láttunk még egy tégelynyomó-sajtót, mely egyuttal perforiroz is, ez a lipcei *Scheller és Giesecke* czégtől került ki.

A szedő-osztály berendezését a fővárosi *Fischer és Mika* betüöntő-czég szolgáltatta, a szekrényállványoktól kezdve az utolsó szögig. Az intézet tisztasága és czélszerű beosztásával a legjobb benyomást gyakorolja a szakemberre, és méltó alkatrészét képezi az állami életünkben oly nagyfontosságú szerepet játszó államvasuti intézménynek.

Mielőtt sorainkat zárnök, nem mulaszthatjuk el *Ocskay Gusztáv* főellenőr ural szemben újra is mély köszönetünknek adni kifejezést a szíves kalauzolásért.

Firtinger Károly.

Irott betűk — rézből.

A nyomdászat az utóbbi időben erélyesen fogott hozzá, hogy termékeinek szingazdag, a sablontól elűtő szabad kivitele által a litografiához hasonló külsőt kölcsönözzön és majdan ezzel a versenyt is felvegye.

Ezen igyekezet, bár nem teljesen, de minőségileg elég dicsérendő módon sikerült is.

Más kérdés azonban az, hogy milyen eszközökkel és költséggel dolgozunk és vajjon olcsóság tekintetében is versenyezhetünk-e. És erre mindenki, a ki a nyomdászat ezen ágával megpróbálkozott, nemmel fog válaszolni.

A műnyomás költsége talán — de csakis talán — olyan nyomdában térül meg, a hol az üzlet ennek megfelelően van berendezve és úgyszólván az egész szervezet: személyzet, gépek és egyéb segédeszközök ehhez alkalmazvák.

Ekkor térül meg az önköltség; haszonról még mindig nem lehet szó és ilyenformán a litografiával való versenyzésről sem.

Csakis az irott betűvel való nyomtatással érzük el eme célunkat aránylag legegyszerűbben.

A nyomásnak természetesen a legkifogástalanabb tisztaságának kellene lennie, de ezt általában véve nem igen lehet tapasztalni, a minek egyik főoka abban rejlik, hogy a jelenlegi irott betűk anyaga puha s nem bír elég ellentálló képességgel.

Utóbbi időben igen előkelő metszésű latin s egyéb fantasztikus irottbetű-fajtákat produkáltak a betüöntők; azt azonban hiába állítják, hogy »Schreibschrift«-jük keményöntésű, u. n. Hartguss; az írás bizony csak laposra nyomódik a legrövidebb idő alatt, az egyes betűk finom kifutó vonásai vagy letöredeznek vagy pedig megsérülnek. A töredezősek elkerülése végett újabb öntési rendszert alkalmaztak ugyan, de ez sem oldotta meg a kérdést. Azok a finom összekötő vonások kissé használtabb irottbetűnél nem jutnak érvényre, pedig éppen ez volna a legfőbb, mert a litográfusnak nagyon is módjában áll az egyes szavakat szépen egyfolytában lerajzolni.

Mindezekből azt látjuk, hogy irott betűvel csak új korában lehet valóban szép s a litografiához hasonló nyomtatványt előállítani. Minthogy azonban senki sem vehet minden egyes nyomtatványhoz új betűt, az utánpótlás meg mit sem ér, mert akkor a kopott betűk annál jobban elűtnék az ujaktól, így ismét újabb hátrányt kellene áthidalnunk, melyre szerény nézetem szerint csak egy mód áll rendelkezésünkre

Ez pedig nem volna egyéb, mint hogy az *irott betűket rézből* készítsünk.

Hogy az előállításnál valami nehézségbe ütköznénk, az ki van zárva, mert hiszen mindnyájunk előtt isme-

retes, hogy ezen ág technikailag igen magas fokon áll, úgy hogy nemcsak különféle táblázat- és díszítővonalakat, hanem egyéb ékítményeket, sőt a legfinomabb árnyalatú körzet-készleteket is nyerünk, melyeknek *pontos mérete* mi kívánni valót sem hagy fenn.

A rézből való irottbetű mindenestre drágább lenne az eddiginél, de az elterjedést ez nem hátráltatná; hiszen a rézvonallakkal is úgy voltunk és most mégis mindenki szivesebben vesz rezet, mint ólmot, mert a tartósság és ennél fogva a szép munka bőven megérti a többletköltséget.

Kár, hogy a nyomdászati czélokra szánt rézanyaggyártás nálunk Magyarországon még nincs úgy kifejlődve, mint például Németországban. Mert mi tagadás benne, szivesebben vennők, ha ezen ujtás itthon lenne keresztülvihető, hogy mi is kínálhassunk már egyszer a német sógoroknak »novitát«-eket.

E sorok írójának egy előkelő frankfurti betüöntözcéggel folytatott abbéli tárgyalásai: vajjon miképp lehetne az irott betűket legegyszerűbben *rézből önteni*, egyelőre nem vezettek kedvező eredményre, a menyinyiben az illető czég azt állítja, hogy a rézöntéssel nem lehet egészen síma és kellően mélyített nyomófelületet elérni és a mi fő: hogy az összekötő, illetve kifutó finom vonásokat csak kezdetleges durva alakban lehetne önteni, a mi mindenestre szükségessé tenné, hogy ezeken az öntvényeken vésnők is javítgasson utólagosan. Tekintve most már, hogy a rézből való öntés már a nyersanyag drágaságánál fogva is emelné a betűk árát, ezen technikai nehézségek már éppenséggel lehetetlenné tennék ezen betűfajnak rézből való előállítását.

De hát, azt mondja a német: »Eines Menschen Rede ist keine Rede; man muss sie hören alle beede«. A betüöntővel már beszéltem, most meg majd a réz-lénia-gyárossal is váltok egy szót. Vajjon hogyan vélekedik ez? Hátha mégis! Mert hisz mi sem lehetetlen az ég alatt.

Az eredményről annak idején e helyen beszámolok.

Somos Árpád.

VEGYESEK.

Mai számunk mellékletéül hazánk legnagyobb fiának, az egész nemzet osztatlan fájdalomra most elhunyt *Kossuth Lajosnak* arczképét adjuk és pedig oly kiállításban, hogy illendően berámáztatva, minden magyar érzésű szaktárs maradandó emlékként őrizheti meg. Mert bár lelki szemeink elől sohasem fog e nagy alak eltűnni, nekünk magyar nyomdászoknak kétszer is kötelességünk, hogy a *nagy hazafinak* és a *sajtó szellemóriásának* arczképe ott legyen mindenikünk szerény hajlékában.

Kossuth első korrektora. A *Nyugatmagyarországi Híradó*-ban *Kolmár József*, a 74 éves veterán író, Petőfi-nek egykori bizalmas barátja, egy epizódját beszéli el az 1848-iki márcziusi napoknak Pozsonyban. — »Nem tudom — írja *Kolmár* — mily fontos történelmi emléket örökít meg a pozsonyi Grünstübl-utca, melyet mi, országgyűlési jurátusok zöldesizma-utcának fordítottunk; de annyit merek állítani, hogy emlékezetreméltóbb eseménynek ez a szűk

görbe utcácska aligha volt valaha tanuja, mint a mi benne 1848. év márcziusában történt. Ugyanis ez utcának Deák-utcára kiszögellő 2. számú házában (a Palugyay-palotával szemközt) lakott az egyszerű pestmegyei követ: *Kossuth Lajos*, s itt lón belőle Magyarország pénzügyminisztere. Midőn híre futott Kossuth azon nyilatkozatának, hogy ő, mint miniszter is hű marad a zsurnalisztai pályához és saját közlönyt fog alapítani, én, mint süldő-író, kaptam ez alkalmon s bekopogtattam a fennirt házban lakó Kossuth miniszterhez, ajánlván leendő lapja számára korrektori szolgálatomat. Soha sem felejttem el azt a megnyerő, jóakaró hangot, melylyel álló-íróasztala előtt fogadott s bár — mint mondá — az új alkotmányos országsszervezés tengernyi teendői miatt lapjának terve még csak szkizzében van s még azt sem tudja, ki lesz a szerkesztője, de azért szives készséggel vette elő tárczáját s bejegyezte nevemet s leendő tartózkodásom helyét az utolsó póstával. S én e páratlan nemeslelkű férfinak szavaira oly édes öröm és bizalmas megnyugvás érzetével távoztam el Pozsonyból 1848. évi április első napjaiban somogyi falusi magányomba, kinyugodni az izgalmas nagy napok fáradalmaiból, mintha már új egzisztenciám kartája a kezemben volt volna. De nem is csalódtam rendületlen bizalmamban, mert három hónap múlva, 1848. július 16-án betoppant apám házába a várva-várt gyalog-posta, somi Pál János és reszkető kezembe nyújtá a kedves levelet, melyben ez volt írva: »Kossuth Lajos pénzügyminiszter úr kinevezte önt a *Kossuth Hírlapja* egyik korrektorának, havi 40 pengő forintnyi fizetéssel, siessen azonnal állása elfoglalására.« — Aláírva: Bajza József, s. k. a *Kossuth Hírlapja* felelős szerkesztője.

Márczius tizenötödikét — a régi szokáshoz híven — az idén is megünnepelte Szakkörünk. A soroksári-utcai Korona-szállóban gyülekezett össze e hó 18-án este a Kör tagjainak egy lelkes csoportja, hogy a szabadságtól kihirdetése negyvenhatodik évfordulójának ünnepét a nagy naphoz méltóan ülj meg. Nem hiányoztak a hazafias tósztok, a lelkesítő nóták. Megemlékeztek a most már halott Kossuthról, a szabadsajtóról és annak első termékéről, a nagy idők nagy embereiről stb. A társaság féjfelj volt együtt, de ekkor elterjedt Kossuth halálának híre s e korainak bizonyult hir fájdalmas hatása alatt oszlott szét az ünneplő közönség.

A Körünk által rendezendő szaklapkiállítás márczius haváról, közbejött akadályok miatt, *április havára* halasztatott. A szaklapkiállítás *április hó 22-től 29-éig* fog megtartatni az országos iparegyesület új-utca 4. szám alatt levő I. emeleti nagy üléstermében és naponta reggel 9 órától esti 9 óráig lesz megzemlélhető. — Előre is felhívjuk az érdekes kiállításra a szaktársak figyelmét.

Az angol nemzetközi mintacsere legújabb kötete is megérkezett s a Pesti könyvnyomda részvény-társaság szíveségéből szerkesztőségünknek rendelkezésére áll. Alkalmunk lesz tehát ez érdekes és becses gyűjteményt is ismertetni, mihelyst a német mintacsereinek ma megkezdett ismertetését befejeztük.

Milléniumi kiállítás. A XV. csoport pavillonját, mint értesülünk, már az idén kezdik építeni a városerdőben. A kiállításra, e pavillon keretében, mint halljuk, a *Ganz-gyár* egy papir-gyártó-gépet készít, mely első e nemben készített gép lesz Magyarországon. — A *Wörner-gyár* pedig egy 32 oldalt egyszerre nyomó körforgó-gépet épít a kiállításra, mely a kiállítás után egy budapesti napilap tulajdonába megy át. — E napokban a XV-ik csoportbizottság *Falk Zsigmond* lovag elnöklete alatt a következőket választotta meg csoportbiztosokul: *Gerő Lajos* és *Czettel Gyula* (nyomdászat), *Herz Vilmos* (papir-ipar), *Geller József* (könyvkötő-ipar), *Forché Román* (fényképészet), *Posner Alfréd* lovag (könyvnyomdászat), *Morelli Gusztáv* (vésnöki és fametsző munkák).

Villamos üzemű munkagépek kiállítása. A kereskedelmi miniszter rendelete folytán kisipari munkagépek kiállításra rendeztetik a városligeti iparcsarnokban folyó évi május hó 27-től szeptember 30-áig. A villamos úton előállítandó hajtóerőt a Ganz és társa cég fogja szolgáltatni. Kiállíthatatnak egyéb iparágbeli gépeken kívül a könyvkötészetben használt segédgépek és könyvnyomdai gépek is.

Régi porta, új gazda. »Agricola« könyvnyomdai és könyvkereskedési részvénytársaság» czég alatt új társaság alakult a fővárosban, mely tulajdonába vette a Toldy-(Schwartz)-féle nyomdát és a Robiczek-féle könyvkereskedést. Az új czég — hallomás szerint — nagyobb részben gazdasági műveket fog kiadni. — A Józsefvárosi könyvnyomdát (előbb Tóth Gyula, utóbb Maurer Adolf tulajdona), mely a József-körút 60. szám alatt van, Morvay Marcell czég alatt Morvay József általánosan ismert kitünő szaktársunk vette át. — A szeghalmi (Békésm.), eddig ifj. Kiss Ferencz-féle jól berendezett nyomdát Kovács Antal szaktársunk vette át.

A Budapesti gépmesterek és nyomók köre e hó 18-án tartotta meg XI. rendes évi közgyűlését. A kör évi jelentéséből látjuk, hogy tagjait az elmúlt évben is rokkantság és munkanélküliség esetén segítette, tehát humánus czélokot mozditott elő. A körnek jelenleg 93 tagja van. Az új vezetőség a következőkből áll: Elnök: Spitzkopf Ferencz, alelnök: Hrasche Ferencz, pénztáros: Wachtler Károly, jegyző: Wandra Lajos, ellenőr: Wachsmann Antal.

Új hazai találmány. Ezideig a játékkártyák festése kézi munkával történt, mivel a közönséges vízi festékekkel való nyomtatás nem vezetett a kívánt eredményre. Kunosy Frigyes fővárosi nyomdatulajdonos most azonban oly eljárásra nyert szabadalmat, mely szerint a száraz festékanyag vízzel és glicerinnel péppé kavartatik össze és aztán nyomtatásra használtatik. E czélra a különböző színek részére külön klisék vagy galvánlemezek készíttetnek, melyekkel azután a gyorsajtón vagy az erre e czélra külön konstruált körforgógépen megtörténik az egyes színek egymásutáni nyomása. Az ilyen glicerinnel kevert festékekkel előállított játékkártyák teljes ellentálló képességgel bírnak az izzadó kezek behatásával szemben.

Új nyomda Nagy-Enyeden. Cirner J. József czég alatt Nagy-Enyeden új nyomda nyílt. A beküldött körlevélből és a »Közérdek« című lapból meggyőződünk, hogy a nyomda a vidéki viszonyokhoz mérten jól van berendezve s hogy annak tulajdonosa jó szakember. A lap tiszta nyomása, korrekt szedése biztosítékot nyújtanak arról, hogy Enyeden, a hol iparágunk nagyon el volt hanyagolva, új lendületet fog venni a nyomdászat.

Új körzet. A budapesti Fischer és Mika jeles betűöntő-czég ismét egy modern, izléses körzettel lépett a nyomdapiacra, melyre már előre is figyelmeztetjük a szakköröket és nyomdatulajdonos urakat. Ez új körzetet csak jövő számunkban mutathatjuk be, mert az ujdonság már e számunkra későn érkezett a nyomdába.

Halálesetek. Február hó 17-én hunyt el hirtelen halállal Haske Ferencz, a m. kir. állami nyomda műszaki tisztje és kiváló tehetségű réz- és aczélmetsző. Az örökké vigkedvű »Haske bácsit« — mint ismerősei körében szokták szólítani — nagy számú tisztelői kísérték a németvölgyi temetőben lévő utolsó nyughelyére. Haske kassai származású volt és 1848-ban mint 14 éves gimnázista a honvédekhez csatlakozott, de már a móri csata után gyenge testalkata miatt kénytelen volt a csendes szülői házba visszavonulni. A szabadságharc elviharása után Lipcsébe ment, hol a híres Payne műintézetben réz- és aczélmetszőnek képezte ki magát és Payne »Universum«-ja számos képe dicséri Haske művészi talentumát. 1860-ban történt, hogy egy magyar főúr politikai röpiratot nyomtatott Lipcsében és

Haske annak Magyarországra való csempészésére vállalkozott. Azonban az osztrák rendőrség neszét vette a dolognak és Bodenbachnál, a cseh határszélén, két zsandárral fogadta Hasket; ezek fedezete alatt aztán Prágába került, hol mint »felségsértő« vád alá helyeztetett. Hónapokon át tartó fogság után végre a vizsgáló bíró azon ujdonsággal lepte meg, hogy ügyét Magyarországon fogják elbírálni. »Különben nem lesz Önnek bántódása — mondá a bíró — mert hazájában új irányból kezd a szél fújni és Önnek hatalmas barátjai vannak.« S így is lőn. 1861-ben Budára hozták, hol ugyanazon épületbe került, melyben 15 évvel később mint államhivatalnok működött — a m. kir. államnyomda épületébe, melyben azon időben a cs. kir. rendőrség székel. Rövid idő multán szabadon bocsátották. Ekkor földijével, Werferrel, kő- és könyvnyomdát állított föl Pesten. A vállalatot siker kísérte; a nyomdából kikerült hazafias tárgyú képeket elkapkodták, de a tulajdonosok nem voltak üzletemberek és így csakhamar a tönk szélére jutottak. Werfer tovább állott, Olaszországban Garibaldi seregében küzdve Róma felszabadításán; Haske azonban itt maradt és rajzolt, különösen a »Vasárnapi Ujság« közölt tőle sok képet, mignem a hetvenes években az államnyomda kötelékébe lépett. Az államnyomdába történt fölvétele előtti időben tízféle tájképet készített a Margitszigetről. Erre vonatkozólag a »Pester Lloyd«, melyből ezen visszaemlékező sorokat átveszszük, a következők megjegyzendő megjegyzést teszi: Ezen tájképek lemezei mindenestre még meglesznek és óhajtható volna azoknak az elkallódás sorsától való megóvása. Rövid leírással ellátva és album-alakban kiadva, ezen műlapok minden bizonynyal jövedelmeznének annyit, hogy lehetséges volna Haske bácsi sirhantját tisztesség kömélekkel jelezni. Ezt a figyelmet megérdemelte. — F. hó 5-én szenvedett ki hosszas betegeskedés után Ujpesten Külföldi Viktor, a »Pester Lloyd«-nak sok éven át javítónoka és revizorja. Külföldi a fővárosi munkásmozgalomban is befolyásos szerepet játszott 1869 óta s az 1871-ben a munkásvezérek ellen indított hütlenségi perben 11 hónapi vizsgálati fogságot állott ki, végre 1872. május havában a vád ellene is, mint valamennyi fogolytársával szemben, alap hiánya miatt, elejtetett. Külföldi leginkább tollával szolgálta a munkások ügyét; nagy képzettséggel bírt és önzetlen működéséért, valamint egyenes, nyílt modoráért nagy népszerűségnek örvendett. Utóbbi időben az általános munkás-betegpénztár hivatalnoka volt. — Ugyancsak e hó 9-én halt meg egy, széles Magyarországon igen jól ismert régi szaktárs, Aranyossy Lajos, élete 56-ik évében. Az elhunyt szép tehetségekkel volt megáldva és Fortuna istennő nyomdatulajdonos rangra emelte föl a hatvanas évek végén a fővárosban. De nyughatatlan természete folytán pünkösdi királyság volt csak Aranyossy princípálskodása, s újra kezdte holygó életét, mignem végre az anya-egylet rokkant-állományába vétette föl magát, a mióta aztán csendes ember lett belőle. — Önkezővel vetett véget életének e hó 15-én a fővárosi nyomdászok egy másik ismert tagja, Fanda József nyomdatulajdonos. Fanda a pesti szaktársak 1861-ben történt első munkamegtagadásánál vezérszerepet játszott; azután Harsányi, Nagy, Büchler és mások társaságában megalapította az Első egyesületi nyomdát, majd Frohnával nyitott külön üzletet, mely később saját nevére ment át és sok éven keresztül szép lendületnek örvendett. Utóbbi időben hanyatlott a nyomda, mignem a 60 éves öreg ember öngyilkosság révén keresett menedéket a hitelezők szorongatásai és a balsors üldözésével szemben.

Hie Thorne! Hie Linotype! Ez a két jelszó hangzik most vissza a német szaklapok hasábjain. Egy részök a Thorne-szedőgépet magasztalja égig mint a tökéletesség netovábbját, másik része Mergenthaler Linotype nevű

gépcért lelkesedik. Mi persze nem tudjuk, mennyi realis alappal bírnak ezen melog ajánlások; tény azonban, hogy a Thorne-gép kezd Németországban terjedni, a mi bizony gondolkodásba ejthet bennünket is ezen új konkurrenssal szemben. Egyben megemlítjük a »Deutsch-amerikanische Buchdrucker-Zeitung« után, hogy Észak-Amerikában eddig 70 városban 999 szedőgép áll működésben 132 nyomdában. Ezen üzletekben a szedőgépek behozatala előtt 3461 szedő (tördelőkkel együtt) és 1188 kisegítő talált alkalmazást, jelenleg azonban csak 2201 szedő van állandóan és 412 kisegítőképpen foglalkoztatva. Így tehát a 999 szedőgép 2071 szedőt fosztott meg keresetétől, vagyis egy-egy gép két-két embert tett fölöslegessé.

A képviselőház könyvtáráról új katalogus jelent meg. A majdnem ezer oldalra terjedő vastok kötetet dr. Küffer Béla szerkesztette három évi munkálkodás után, előállította a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság. Jelenleg a könyvtár 30.000 kötetből áll s így a fővárosi könyvtárak sorában a negyedik helyet foglalja el; a múzeumi könyvtár és az egyetemi könyvtár ugyanis egyenkint több mint 200.000 kötetet számlál; az akadémiai könyvtár pedig körülbelül 50.000 munkát. A képviselőházi könyvtár megelőzt 25 esztendővel alapított Horváth Mihály és Ghyeczy Kálmán kezdeményezésére és politikai s nemzetgazdasági munkákban a leggazdagabb hazai gyűjtemény. Szakonkinti felosztása következő: Törvények, rendeletek, végzések és parlamenti nyomtatványok 8781 kötet; jogi és államtudományi szótárak és gyűjteményes munkák 609; magánjog, polgári, kereskedelmi és váltójog 1225; büntető jog stb. 515; államjog és közigazgatás 2790; nemzetközi jog 305; államgazdaság és pénzügy 2918; általános történet 1592; magyar-honi történet 1585; külföldi történet 2014; földrajz és statisztika 1359; bibliográfia 216; szótárak és lexikonok 314; irodalom 1501 és folyóiratok 3255 kötet. Nyelvek tekintetében van 9297 magyar nyelvű kötet, 953 latin, 4087 angol, 3644 francia, 11.099 német, 587 olasz, 76 spanyol, 1456 svéd, 134 horvát, 1—1 tót, szerb és orosz, 14 román és 40 újjörög nyelvű kötet. A könyvtár gyarapodására évenként 5400 frt fordítatik; azonkívül csereviszonyban áll husz külhoni parlamenttel.

Anzengruber Lajos, a tavaly elhunyt osztrák népköltő, egy fia: Anzengruber Károly, Bécsben megtanulta a betűszedést és nemrég avatottat segédde.

A bolgár sajtó jubileuma. Az idén, július 22-én lesz ötven éve, hogy az első bolgár ujság megjelent. *Tatinov* tanár adta ki 1844. július 22-én Szófiában. A bolgárok nagy ünnepséggel akarják megülni sajtójuk félszázados jubileumát. A bolgár hirlapírók bizottságot választottak az ünnepség rendezésére. Az a tervük, hogy *Tatinov* emlékeztét szoborművel örökítsék meg s hogy a külföldi sajtót is meghívják a jubileumra.

Hirlap-statisztika. A hirlapok összes száma jelenleg a föld kerekén 41.000-et tesz ki; Európában magában 24.000 ujság jelenik meg. Németország 5540 hirlappal bír, Franciaország 4200, Anglia 4000, Olaszhon 1420-al; a többi nemzetek sokkal alantabban álló számokkal következnek. Amerikában 12.500 hirlapnál több lát napvilágot.

Könyvkiállítás Párisban. Egy francia tudós, *Senethal* ur, a jövő esztendőre nagy könyvkiállítást tervez Párisban és elvben máris megnyerte a francia kormányt eszméjének. A kiállítás be akarja mutatni a könyvnyomdászat fejlődését is, attól az időtől kezdve, mikor még fába metszötték a betűket egészen a mai napig. A legérdekesebb részletek egyike bizonyára a — földalatti Páris lesz. Hogyan kerül ez ide? Hát egyszerűen úgy, hogy a vallásüldözés korában a párisi katakombákban számos titkos nyomda alakult, a honnan elárasztották Franciaországot a reformáció mellett propagandát csináló röpiratokkal és köny-

vekkal. A nyomdászok ebben az osztályban a megfelelő század kosztümjébe lesznek öltözve s általában véve minden osztály nagy súlyt fektet majd a korhű jellegre. Be fogják mutatni továbbá a papirkészítés módját is, a régi papyrustól és pergamenttől kezdve egészen a mai napig. Hogy a sajtóképi könyvkiállítás mily kincseket foglal majd magában, az csak úgy képzelhető el, ha tekintetbe vesszük a francziák nagy hiúságát és azon rengeteg könyvészeti kincseket, melyek ott nyilvános és magánkönyvtárakban föl vannak halmozva.

Kinai könyvtárak árvereznek el közelebb a Hótel Drouot-ban, Párisban. Tudós urakat érdekelni fogja, hogy ez a könyvtár a francia akadémia elhalt tagjának, *Herveynek* hagyatékához tartozik. A könyvtár legnagyobb része még *Hervey* institutbeli elődje, *Julien Stanislas* tulajdonát képezte. Az érdekes és ritka gyűjtemény számos kinai, vagy Kinára vonatkozó művészi és eredeti kinai kötésekkel ellátott műveket tartalmaz.

Az 1848/49-iki magyar szabadságharc története című illusztrált vállalatból a megszokott pontossággal megjelent a 7-ik és 8. füzet is. A munka ezen részeli szintoly érdekesek mint a többi eddig megirt fejezetek. A füzeteket számos egykorú kép gazdagítja. Egy-egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr.; fél évre (12 füzet) 3 frt 60 kr.; egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Megrendelhető az 1848—49-iki szabadságharc történetének kiadóhivatalában, *Lampel Róbert* könyvkereskedésében, Budapestben, *Andrássy-út* 21. sz. a.

A Magyar Mese- és Mondavilág-ból, *Benedek Elek* nagy mesevállalatából megjelent a 4-ik füzet. Ez a füzet még gazdagabb mesékben is, illusztrációkban is, mint az előző füzetek. Nyolcz teljes mesét foglal magában 15 művészi illusztrációval. A mű egyelőre öt nagy kötetre (50 füzet) van tervezve. Egy-egy füzet ára 25 kr. Tíz füzet előfizetési ára 2 frt 50 kr. Megrendelhető a kiadó *Athenacumnál* és minden könyvkereskedőnél.

HIVATALOS RÉSZ.

A Könyvnyomdászok Szakköre által folyó évi márczias 18-án tartott negyedik (XII.) rendes évi közgyűlésen a tisztviselőkre beadott szavazatok eredménye a következő: Bcاداتott összesen 65 szavazat; ebből megsemmisítettett 4 szavazat. Megválasztottak: *elnökké:* Tanay József (egyhangúlag), *alelnökké:* Gelléri Mihály (59), *első titkárrá:* Tichy Ákos (59), *másodtitkárrá:* Dapsy Károly (45), *pénztárnokká:* *Rencsisovszky Ferencz* (60), *ellenőrré:* Szabó Dezső (egyh.), *leltárnokokká:* Stalla Márton és Wóznér Ignác (egyh.). *A választmányba* beválasztottak: *Kosovitz Rezső* (55), *Bauer J. M.* (54), *Striska Ede* (49), *Janovits Ferencz* (48), *Plachy Lajos* (48), *Vecsery Lajos* (48), *Fekete Ferencz* (47), *Kerkovszky Alajos* (47), *Kiss Károly* (47), *Pethő Sándor* (46). *Pótlagok:* *Cselesnik János* (43), *Krammer Lipót* (43), *Urbán János* (42), *Mitterszky József* (37), *Pamuk Ferencz* (36). *A szavazatszedő bizottság megbízásából:* *Janovits Ferencz.*

A t. házipénztáros, valamint a szakköri tag urakat kérem, hogy minden a Kör pénztárnokát illető ügyben hozzám, lakásomra, VI. Szondy-utca 22. III. 30. forduljanak; ugyanoda küldjék a tagsági díjakat is. Lakásomon egész nap található vagyok, kivéve hétfőt, mikor is déli 12—3-ig a Neumayer-féle nyomdában állok a t. Körtagok rendelkezésére.

Rencsisovszky Ferencz, pénztáros.

A Kör t. tagjait kérjük, hogy mindennemű kondíció-változást, úgy az abba való belépést, mint kilépést, a Kör pénztárnokának haladéktalanul adják tudtára, mert csakis így kaphatják meg pontosan úgy a Kör kiadványait, valamint az esetleges meghívókat.

A t. házipénztáros urakat tisztelettel kérjük, hogy a tagsági illetéket pontosan szedjék be és szállítsák be *minden hó 10—12-ik napjáig* az üzletben alkalmazott *összes szak-köri tagok névjegyzéke kíséretében Rencsisovszky Ferencz* pénztárhoz (VI., Szondy-utca 22. III. 30.) mert az a tag, *ki két hónappal hátralekban van, nem kap Grafikai Szemlét.* Az illetékeket *Wolff Antal* egyleti küldöncz útján is be lehet küldeni.

Február hóban a következő üzletek fizettek tagsági díjat: Államnyomda 3.30, Athenaeum 9.60, Brózsza —.—, Borúth E. —.30, Buschmann 1.30, Budapesti Hirlap 4.20, Czettel és Deutsch 2.70, Egyetemi nyomda 4.20, Fischer és Mika —.60, Franklin 6.—, Hazánk 6.90, Hornyánszky —.—, Hungária 3.60, Kosmos 2.10, Légrády 1.20, Markovics és Garai 1.50, Nagy Sándor 1.50, Neumayer 2.70, Országgy. Ért. —.—, Pallas 12.80, Posner 2.40, Pester Lloyd 1.20, Részvény 13.80, Rózsa K. és neje 2.20, Wodianer 1.20, Gyuláról 2.70, Sárospatakról 1.80. — Egyesek: Kirmann B. —.30, Keller I. Ármin —.30, Gelberger M. —.30, Grósz I. —.60, Krausz Soma —.30, Neufeld M. 1.20, Szabó Pál —.90, Weiser I. —.60.

A Könyvnyomdászok Szakköre negyedik (XII.) évi jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A tizenkettedik évben kifejtett működésünkről teszünk a következőkben jelentést. Rövid egyleti év volt a tavalyi és így nem mutathat föl oly eredményes működést, a minőt a választmány egy teljes évben kifejthet. Alapszabályaink módosítása következtében ugyanis az új választmány működése júliustól decemberig, tehát csak félévig tartott s így mintegy *átmeneti* egyleti év volt.

E rövid egyleti év munkáját a következőkben ismertetem:

Az elmúlt egyleti évben csupán két havi ülést tartottunk és pedig október 22-én és december 3-án. Ez alkalommal fölolvasásokat tartottak: *Gelberger Mihály »Szakirodalom — szakképzettség«* czímen és *Klement János »A kör-forgógépekről«*.

Ez üléseken kívül tartottunk négy rendes és egy rendkívüli választmányi ülést, a melyeken a kör folyó ügyeit intéztük el.

Múlt évi szeptember hó 18-án tartott ülésünkön határozta el a választmány, hogy Körünk tagsági jegyeire, miután a készlet fogytán van, pályázatot hirdet. A mai közgyűlésen kihirdetendő eredményből tudja meg a tisztelt közgyűlés, hogy a tagsági jegyekre hirdetett pályázat minő eredménnyel járt.

Az Évkönyv IX. évfolyamának előfizetési felhívását augusztus hóban bocsátotta ki az irodalmi bizottság, mely az Évkönyv szerkesztőjeül *Tanay Józsefet* választotta meg, a ki azonban nagymérvű elfoglaltsága miatt a megbízásnak nem felelhetvén meg, helyette a választmány a szerkesztést a Kör I. titkárára bízta. Bár az Évkönyv mérlegét csak a jövő évi közgyűlésen terjeszthetjük a tisztelt közgyűlés elé (mivel a szétküldés január és február havában eszközöltetett nagyobb részben és az értök befolyó összegek is ekkor folytak be), már most jelenthetjük azonban, hogy a mérleg kedvezőbb lesz a tavalyinál, a mennyiben

a tagsági példányokkal együtt több mint 900 példány fogyott el, úgy, hogy az 1000 példányból eddig 970 példány bekötöttese vált szükségessé.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy a vidéki nyomdák statisztikáját is beszerezte a Kör s az eredményt az Évkönyvben tette közzé. Daczára a nagy költségnek, mely az adatok beszerzésével jár, nem tudta a teljesen hiteles adatokat beszerezni, úgy, hogy az 1888-iki adatokat kellett mintegy ötven helyen használnunk.

A Kézikönyv előmunkálásán ez évben is buzgón működött az erre választott bizottság, mely úgyszólván állandóan akcióban volt, hogy a Kézikönyv ügyét a megvalósulás elé terelje.

Szakunk kultiválása mellett gondunk volt rá, hogy tagjaink szórakozás tekintetében is ki legyenek elégítve. Október hó 22-én tartottunk egy igen sikerült tánczvigalmat; farsangi tánczvigalmunkat január 20-án tartottuk meg, mely szintén igen sikerült.

Az állandó körhelyiség ügye ez évben sem nyerhetett kedvező megoldást, részben mert ilyet a választmány legjobb akarat mellett sem talált, részben pedig mert tagjaink szaporodása után, a mikor egy állandó helyiség kiadásait fődözni képesek leszünk, óhajtjuk föntartani az állandó helyiség bérlését.

A Körünk kiadásában megjelenő Grafikai Szemle, a mely mindnyájunk öröme s büszkeségére méltóan felel meg a hozzákötött várakozásnak és a mely most már negyedik évfolyamát éli, az idén is anyagi eredménnyel zárja majd le mérlegét. A mérleget szintén a jövő évi közgyűlésnek terjesztjük elő, mivel a hirdetés-összegek még most sem folytak be teljesen. Hogy e szaklap, mely oly sokon áll, hogy bármely külföldi szaklappal kiállja a versenyt, még anyagi hasznot is képes felmutatni, méltán illeti az érdem és elismerés *Tanay József* szerkesztőt és *Bauer J. M.* főmunkatársát, valamint a lap buzgó és fáradhatlan belső dolgozó-társát: *Firtinger Károlyt*; köszönet és elismerés illeti lovag *Falk Zsigmond* urat, Körünk tiszteleti tagját, irányunkban mindenkoron tanusított jóindulatáért és áldozatkészségeért.

Lapunk jelenleg 700 példányban jelenik meg, de e példányszám legnagyobb részét tagjaink kapják tagsági díjuk fejében, az összes főnökük pedig tiszteletpéldányképen, ingyenesen. Előfizetőnk kevés van. A lap főjoveldelmét természetesen a hirdetések képezik és ebből fedezzük a lap nyomtatási és egyéb költségeit.

Körünk választmánya ez év folyamán is kieszközölte, hogy tagjaink és ezek családtagjai a m. orsz. képzőművészeti társulat tárlatait, az 1848—49. szabadságharcz kiállítását, a budai és városligeti szinkörök előadásait mérsékelt árú jegyekkel látogathassák, továbbá hogy Kurzweil Frigyes és Divald Károly fényképészeknél kedvezményben részesüljenek.

Tagjaink száma a legújabb összeállítás szerint: tiszteletbeli 8, rendes 345, pártoló 5, összesen 358 tag.

A midőn a választmány minden egyes tagjának, a szak-, irodalmi, vigalmi- és gazdasági bizottságoknak köszönetet mondok a Kör érdekében kifejtett működésért, köszönettel kell adoznunk egyuttal *Rencsisovszky Ferencz* pénztáros urnak, a ki a Kör pénzbeli ügyeit buzgalommal intézte, továbbá *Scheicher Géza* titkár-társamnak, a ki a titkári teendőkben buzgón segédkezett.

Ezekben volt szerencsém jelentésemet előterjeszteni, hiszem és reményem, hogy a szaktársak a szakügyek iránti érdeklődés által ösztönözve, minél tömegesebben sorakoznak a haladás, a tudnivágyás és a fejlődés zászlója a magyar szakirodalom szolgálatába.

Budapest, 1894. évi márczius hó 15-én.

Gelléri Mihály
titkár.

BEVÉTEL. Pénztári kimutatás 1893 május 1-től decz. 31-ig. KIADÁS.

Áthozatal 1893 április 30-áról ...			784	74	Baross-szoborra ...			—	30
10 drb hitelszöv. részjegy à 5 frt			50	—	Nyomdászámbla ...	84	60		
2 » Gutenberg-részvény à 25 frt			50	—	Pénztárnok tiszteletdíja ...	59	—		
Gutenberg szobor-alap ...			50	—	Multság költsége ...	89	32		
<i>Tagsági járulékokban befolyt:</i>					Múcsarnok-jegyek ...	40	—		
Államnyomda ...	20	70			Mintacsere és lexikon ...	20	51		
Athenaeum ...	63	60			Ajándékok ...	41	70		
Brózsza ...	6	30			Vegyves kiadások stb. ...	36	62	371	75
Buschmann ...	6	80			Készpénz az év végén ...			894	95
Budapesti Hirlap ...	11	40			10 drb hitelszöv. részjegy à 5 frt			50	—
Borúth E. ...	2	70			2 drb Gutenberg-részvény à 25 frt			50	—
Czettel és Deutsch ...	17	70			Gutenberg szobor-alap ...			50	—
Egyetemi nyomda ...	21	60			<i>Szakirodalmi alap:</i>				
Fischer és Mika ...	4	20			Tiszteletdíjakra ...	261	—		
Franklin ...	43	80			Szaklapok ...	6	57		
Gutenberg ...	1	20			Behajthatlan követelés ...	200	20		
Hornyánszky ...	13	80			Nyomdászámbla ...	8	80	476	57
Hungária ...	8	10			Készpénz december 31-én ...			612	16
Kollmann ...	1	50							
Kálmán M. és társa ...	—	90							
Légrády ...	13	80							
Marókovits és Garai ...	9	—							
Nagy Sándor ...	13	80							
Neumayer E. ...	8	70							
Neuwald ...	1	80							
Országgyűlési Ért. ...	10	70							
Pallas ...	24	40							
Pester Lloyd ...	9	30							
Pesti részvény-nyomda ...	93	30							
Poldini ...	1	80							
Posner ...	14	40							
Kosmos ...	4	80							
Riegler ...	1	50							
Rózsa K. és neje ...	32	—							
Schlesinger és Kleinberger	1	50							
Toldy ...	4	50							
Várnai ...	4	80							
Pécsről ...	12	50							
Nagyváradról ...	14	70							
Aradról ...	2	40							
Esztergomból ...	7	50							
Egyesektől: Benkő L. 1.50, Csery J. 1.20, Gelberger M. 1.80, Grósz J. 1.80, Keller I. Á. —.30, Kurtnecker F. 1.20, Kokály Ig. 1.80, Molnár Gy. —.60, Reisinger I. —.60, Schmidt I. 1.50, Venkovits K. — .60			12	90					
10% a szakirodalmi alagra ...	524	40							
Október 22-iki multság bevétele	52	44	471	96					
Baross-szobor ...			—	30					
<i>Szakirodalmi alap:</i>									
Áthozatal 1893 április 30-áról			814	99					
10% a főpénztárból ...	52	44							
Régi Évkönyvekért ...	3	70							
Szinköri utalványokból ...	15	40							
Deutsch és Lustig ajándéka	2	—	73	54					
Függő követelés ...			200	20					
			2505	73				2505	73

Tagok névsora.

Tiszteleti tagok:		Freiberg Adolf	Klein Lipót	Schornstein Jakab
Ács Mihály	75	Friedmann Izidor	160 Lubik Zoltán	Spitz Adolf
Iovag Falk Zsigmond		Grün Ignác	Löwy Simon	Sándrik Sándor
Firtinger Károly		Goldstein Adolf	Lamberger Gusztáv	Scheicher Géza
Hornvánszky Viktor		Gang Károly	Losigon József	250 Schwarcz Pál
5 Imreh Sándor		Gelberger Mihály	Lévay Pál	Schwert Frigyes
Láng József	80	Gelléri Mihály	165 Lugmayer György	Simon János
Pusztai Ferencz		Götz József	Láng Géza	Strasszer Géza
8 Tanay József.		Gyöngyösi Sándor	Lehóczky Dezső	Szeghő Alajos
Rendes tagok:		Galbavy Ignác	Löwy Adolf	255 Szikora János
Agnelly Béla		Grósz József	Lichter Izidor	Szimhart Imre
Aigner József id.	85	Grócz Ernő	170 Lintzenpolcz János	Spitzer Márk
Aigner József ifj.		Gajárszky Ödön	Lencse Mihály	Svoboda István
Augenfeld Miksa		Grósz Ferencz	Matuszka Sándor	Szabó Dezső
5 Austerweil Sándor		Gibicz Imre	Marikovszky Béla	260 Szénássy József
Anda Lajos		Guth Károly	Molnár Béla	Sztanajovits József
Ancsán József	90	Galbavy Károly	175 Mannheimer Ármin	Szűts János
Axelrad Gyula		Gleichner Károly	Mahr Ferencz	Scholtz János
Benkő László		Grósz Miksa	Mayernik Miklós	Schwandtner Lajos
Bellon Károly		Grünberger Vilmos	Melbinger Antal	245 Szakácsi Ede
10 Bachna Lipót	95	Gyarmathy Ferencz	Madarász János	Szalay Sándor
Bauer J. M.		Gibicz János	180 Marich Ágoston	Schmidt István
Balla Ferencz		Gál Imre	Morócz Jenő	Szóllósy Károly
Balogh Géza		Gudricza István	Molnár Gyula	Schweiger Mór
Bauer Károly		Hercz Izidor	Mitterszky József	270 Sonnenfeld Ignác
15 Böhm Ferencz		Heller Ignác	Molnár István	Salamon Manó
Baura Sándor	100	Haas Manó	185 Müller Ágoston	Schuster Ágoston
Boncze Tivadar		Haraszi József	Mayer Rezső	Schwind Béla
Betzky Antal		Heiszler Pál	Major István	Stern Lipót II.
Bauer Ignác		Horváth Antal	Messinger Sándor	275 Schwartz Gábor
20 Buchli Ignác		Höflinger István	Morvai Sándor	Strausz Arthur
Bujnovszky Rezső	105	Hönig Lajos	190 Münz Károly	Stark József
Balogh István		Hill József	Millitz Rezső	Schallinger Dávid
Benes Sándor		Halla Lajos	Neufeld Mór	Szép János
Beck F. József		Hercz Samu	Nagy Gyula	280 Szilly Péter
25 Böhm Mór		Hercz Manó	Németh H. Antal	Schafesák Rezső
Brenner Miksa	110	Horányi István	195 Nyársik Antal	Schwartz Lajos
Berger Illés		Hartmann Gyula	Nitsch János	Szabó Cz. Imre
Bendtner József		Herczog Miksa	Neuwald Illés	Span Ignác
Bráz Zsigmond		Illés István	Novák Kálmán	285 Sulkovszky Ferencz
30 Breszler Sándor		Járday Sándor	Neuwirth István	Singer Vilmos Lajos
Bellovits Ödön	115	Janda Gyula	200 Németh Kálmán	Spielmann Ferencz
Bohon Lajos		Jándy Imre	Öcska Ignác	Sudár Mihály
Boka Márton		Jelinek Emil	Oravetz Gyula	Somlyai István
Berger Sámuel		Hauszky József	Osztiadál József	290 Schwarcz Adolf
35 Beiger Ferencz	120	Janovits Ferencz	Pollák Jakab	Schmiedt Mihály
Böhm Mór		Juhász János	Pollák Simon	Schuder Vilmos
Bagyura János		Jeszenszky Károly	Pamuk Ferencz	Schmiedt János
Bittera Béla ifj.		Kiss Károly	Parizek Ferencz	Schimek János
Brett Miksa		Klein Henrik	210 Pethő Sándor	295 Scheffer Lajos
40 Csabina Mihály	125	Klein József	Preisich Jakab	Schiller Ignác
Csecsotka Károly		Krausz Soma	Phál Leó	Spitz Jakab
Cselesnik János		Kaim János	Pozsonyi Ferencz	Sturm Emil
Csery István		Kaufmann József	Patkó Imre	Stark József
Csorda Ferencz		Keményffy Dezső	215 Poldini Ede id.	300 Szalacsy József
45 Czirin János	130	Kollmann József	Pázmány János	Szánthó István
Darida István		Körösy József	Peidl Gyula	Szabó Pál
Darvas Adolf		Kulbe Károly	M. Peótz Ignác	Szpustyák Ferencz
Darula Arnold		Krecsek Antal	Poleszák Gyula	Szemerey Géza
Dapsy Károly		Koncsur Gusztáv	220 Rosenblüth Béla	305 Szathmáry Lajos
50 Drahos Pál	135	Keller Antal	Reisinger István	Tomek Jakab
Dobler Károly		Kurtnecker Ferencz	Riegl Gyula	Téri Sándor
Deutsch Zvonyimir		Kipián Ödön	Rencsisovszky Ferencz	Török Béla
Etzmannsdorfer Győző		Krausz Manó	Róth Lipót	Takács Lajos
Ertl Sándor		Kirmann Benő	225 Rothmann Samu	Tomka Antal
55 Eger Antal	140	Krammer Lipót	Rusz Mátyás	Tieff L. Sándor
Ehrenfeld Zsigmond		Kohn Lévi	Ribáry Károly	Traub Jenő
Feldmann I. Pál		Keller Dániel	Rábely Miklós	Tichy Ákos
Fleischmann Izidor		Kokály Ignác	Radnai Mihály	Ungerleider Mihály
Flach Ferencz		Klein Adolf	230 Radnai Vilmos	315 Urbán János
60 Flesch József	145	Klopper Béla	Rosenberg Izor	Varga Dezső
Fazekas Alajos		Koretzky János	Reichenberg Ármin	Varga Géza I.
Feldmann Mór		Kosovitz Rezső	Román Antal	Varga Géza II.
Fekete Ferencz		Kerkovszky Alajos	Rákosi Károly	Vecsery Lajos
Fürth Mór		Kertész Kálmán	235 Ráger Alfréd	320 Virágh Sándor
65 Farkas Mihály	150	Kiss József	Schumi Rezső	Virágh Gábor
Fiedler Károly		Karpischek József	Schwartz József II.	Vojtsek Sándor
Friedrich Ede		Kykál Rezső	Szathmáry Kálmán	Varga József
Fischer János		Kiss János	Szép Mihály	Venkovits Károly
Fischhoff Henrik		Krajniker Ferencz	240 Striska Ede	325 Vass Miksa
70 Friedmann Mór	155	Kluger Lajos	Schlesinger Mór	Vormündl Antal
Farkas Antal		Kolumbán Ernő	Stalla Márton	Valentin János
Flock Sándor		Keller I. Ármin	Schwartz J. István	Wachsmann Antal
Farkas Mihály		Kolacsek József	Schwartz Ambrus	Weinfeld Simon
		Kovács Fülöp	245 Salamon József	330 Wözner Ignác
				Wandra Lajos
				Wirdisch Károly

Weinberger Dezső	Zimmermann Márk
Weiser János	Zimmermann Rezső
335 Weiser Izidor	345 Zubriczky Ferencz
Wollner Simon	
Weiszbürg Dezső	Pártoló tagok.
Walter Ernő	Aigner Antal ifj.
Walter János	Alloni Arthur
340 Wagner Rezső	Lövey Nándor
Wellisch Géza	Nitsch Alajos
Wiesinger Manó	5 Weber György

A Könyvnyomdászok Szakkörének leltára.

(Fölvétetett 1893. évi december hó 10-én.)

1. Angol mintacsere.
- 1a Athenacum Kézi Lexikona. (2 köt.) Szerkeszté Acsády I.
- 1b Apollonii Rhodii Argonautica. Görög könyv 1829-ből. (Fisch Vilmos úr ajándéka.)
2. Archiv für Buchdruckerkunst. 1891., 1893. évf.
3. A helyes hangjegyzésed kézikönyve. Irta: Kovács A.
4. A kötőjelek használatáról.
5. Akadémiai Értesítő.
6. Angol nemzetközi mintacsere.
7. Budapesti Könyvnyomdászok Egyletének története.
8. Emlékkönyv a Szakkör 10 éves fennállásáról. (Díszpéldány. Láng József úr ajándéka.)
9. Emlékkönyv Engel György jubileumáról. 1893.
10. Fasol-féle mintalapok. (Nagy és kis alakban.)
11. Freie Künste. 1891., 1892., 1893. évfolyamok.
12. Grafikai Szemle. 1891., 1892., 1893. évfolyamok.
13. Graphisches Centralblatt. (10 példány.)
14. Irományok. Régi jegyző- és pénztár-könyvek.
15. Journal für Buchdruckerkunst. 1887., 1892—93. évf.
16. Marosvásárhelyi evang. ref. kollegium könyvnyomdájának 100 éves története. (Imreh Sándor úr ajándéka.)
17. Magyar Nyomdászat. Nehány füzete.
18. Magyar Nyomdászok Évkönyve. 1883-ról.
19. Moralische Briefe. 1762. (Engel Tóbiás úr ajándéka.)
20. Reform. Nyomdászegyleti közlöny 1887-ből, Lipsceből.
21. Szavalmi bírálatok.
22. Szent Erzsébet legendája. Ajándék.
23. Szedés-verseny díszpéldánya, kézírata és korrekturái.
24. Szindarabok.
25. Technisches Jahrbuch für Buch- u. Steindruckerei. II. és III.k.
26. Typographische Neuigkeiten. (Nehány füzet.)
27. Évkönyv-írók.
28. Rajzszögek. Tintatartó.
29. Elnöki csengettyű.
30. Kossuth-kép.
31. Egy darab vörös vászon.
32. Könyvnyomdászok Társaskörének bélyegzője.
33. Egy számozó-készülék.
34. Egy Tachograph-készülék.
35. Két metszvény. (Falk és Senefelder.)

Wóznér Ignác,
I. leltárnok.

Stalla Márton,
II. leltárnok.

Jelentés

a tagsági jegy szedésére és nyomására hirdetett pályázat eredményéről.

A Könyvnyomdászok Szakköre múlt évi szeptember hóban pályázatot hirdetett egy, a kör használatára szolgáló tagsági jegy szedésére és nyomására. — Pályadíjjal kitűztett három darab 20 koronás arany az elsőnek és három darab 10 koronás arany a másodiknak, azzal a hozzáadással azonban, hogy a díjak csak abszolút becsű műnek adatnak ki.

A pályázat határideje folyó évi február hó 1-én lejárván, az iránt meglehetősen érdeklődés tanúsított, a mennyiben

a kitűzött határnápig igen tekintélyes szám, összesen kilencz pályamű érkezett be.

Körünk választmánya a beérkezett pályamunkákat a szakbizottságnak adta ki elbírálás végett, s a pályázati hirdetményben is jelzett óhajához hiven, a bizottságot a körön kívül álló szakférfiakkal egészítette ki. — Beválasztattak a bíráló bizottságba mint meghívottak: Heller Ignác, Kozak Antal, Krause József, Protschkó Mihály, Szabó Dezső, Tichy Ákos, Westwalevits Antal szaktársak. Bauer J. M., Cselesnik János, Fazekas Alajos, Mitterszky József, Möröcz Jenő, Scheicher Géza, Schwind Béla és Striska Ede mint a szakbizottság tagjai vettek részt a bírálaton.

A tizenöt tagból álló bizottság első ülése február hó 21-ére volt egybehíva, melyen megalkakulván, elnökké: Bauer J. M., előadóvá: Scheicher Géza lett megválasztva.

Elnök sajnálatlaltal tudatta, hogy a bizottság egyes tagjai halaszthatatlan teendőik miatt nem jelenhettek meg a gyűlésen. Továbbá röviden fejtegetvén a bizottság fontos teendőit, ama nézetének adott kifejezést, hogy az első ülés érdemleges határozatot ne hozzon, csupán a pályaműveket tartalmazó levelek felbontását eszközölje és vegye ki-ki a pályaműveket egyenkint szemügyre s szerzett tapasztalatairól a jövő érdemleges ülésen tegye meg észrevételeit és megjegyzéseit. Elhatározta egyuttal a bizottság, hogy a mellékparágak közül a xilográfia és czinkográfia igénybevételét megengedi, míg ellenben a litográfiát teljesen mellőzni véli és csak a kizárólag könyvnyomdai úton előállított munkákat bocsátja bírálatra.

A pályamunkák beérkezésük szerinti sorrendben kerültek felbontás alá s a fenti megállapodáshoz hiven azokra vonatkozólag érdemleges bírálat és határozat az első ülésen nem hozott s az a következő ülésre tartatott fenn.

A bizottság második érdemleges ülését márczius hó 4-én tartotta, melyen jelen voltak: Bauer J. M., Heller Ignác, Krause József, Protschkó Mihály, Scheicher Géza, Schwind Béla, Striska Ede és Tichy Ákos szaktársak.

Elnöklő ismét sajnálatlaltal jelentvén, hogy daczára az idejében való pontos meghívásnak, a bizottságba beválasztott szaktársak ismét nem jelentek meg teljes számban az ülésen, a mennyiben heten hiányoztak, de azért az ülést határozatképesnek mondván ki.

A bírálat megkezdése előtt a bizottság előadója kért szót. Különösen kiemelte és hangsúlyozta, miszerint úgy van meggyőződve, hogy midőn a Szakkör választmányában fölmerült az eszme, hogy egy, a Kör használatára szolgáló tagsági jegy szedésére és nyomására pályázatot hirdet: alapszabályaiban előirt céljának vélt megfelelni és ama intenczió vezette, hogy a szakképzést ez által is némileg fejlessze és előmozdítsa; de hogy a pályázat révén egyszermind egy oly tagsági jegy birtokába jusson a Kör, mely a mai kor színvonalán áll, a fokozottabb igényeknek és a Kör hivatásának is megfelel. Ennélfogva kérte a bizottságot, hogy fontos megbízatásának tudatában igyekezzen a bírálatnál oda hatni, hogy senki ambícióját kétségbe ne vonja s törekedjen mindenki elfogulatlan bíráló lenni.

Mind e szempontokat készségesen elfogadta a bizottság a bírálat alapjául s ezek után megkezdődött a pályamunkáknak az első bizottsági ülésen megállapított sorrend szerinti való bírálat alá vétele.

A pályázat eredményét a következőkben van szerencsénk a t közgyűlésnek előterjeszteni:

I. szám. Jelige: »Hivatás nélkül minden pálya robot s minden munkás közöséges napszamos.« — Mindjárt ez első műnél kénytelenek vagyunk bevallani, hogy ez egy kezdetleges munka, melynek kivitele nem sok fejtörést okozhatott szédőjének. A halvány rózsaszínű alapra nyomott igénytelen körzetet petit szélességű zöld szalag futja körül úgy belül, mint kívül, de melynek a színek meg-

választása nem nyújt valami kellemes élményt. Munkáján a legnagyobb hibát akkor követte el a szedő, midőn a »Tagsági jegy« szót és a Kör címét, oválszerűen, a közepén egy sorral megtörve alkalmazta. Ez semmi körülmények között nem engedhető meg, mert mindenki így fogja ezt olvasni: »Könyvnyomdászok — Tagsági jegy — Szakköre.« A munka különben tiszta kivitelű, de a sorok hibás egymásutánja, továbbá a szedés hibás szerkezete miatt nem ajánlható díjazásra.

II. szám. Jelige: »Isten nevében.« — Szedője a szabad iránynak hódol, vagy mondjuk talán, csak hódolna, mert ez a minden összefüggés nélkül egymásra rakott körzet semmihez sem hasonlítható. A felső bal sarokban egy öt ciceró nagyságú idomtalan inicziálé foglal helyet, minek különben ott semmi létjogosultsága nincsen. Ebből indul ki két egyszerű félkörvén lénia között, piros nyomással a fősor: »Tagsági jegy«, túlságos nagy betűkkel szedve és egyenetlenül megritkítva. E fősorhoz felül oda van erősítve a Kör címe egy minden díszet nélkülöző széles sraffirozott léniaival. No ez már annyira oda nem illő valami, a mit igazán nem lehet kellőleg elítélni. A halványzölddel nyomott alap igen merészen van a kártya alsó szélén megszakítva, mi nagyon rossz benyomást tesz a szemlélőre. Különben ez már a nyomó hibája, ki szintén kevés gondot fordított munkájára. A harmadik oldal valamivel több izlésre vall, azonban ez is több kívánni valót hagy hátra. Az egész szedés technikája elhibázott és nem díjazható.

III. szám. Jelige: »Előre!« — E munkán a Klinkhardt-féle félkörvén »Linien schmuck« dominál, de majdnem minden darab helytelenül alkalmazva. Itt is a cím sorok rossz elhelyezését nem lehet eléggé elítélni. Szedője semmivel sem tudná indokolni, miért függesztette szegény Gutenberg apánk mellszobra fölé Damokles kardjaként ama hóhér pallosához hasonlítható tákolmányt. Ugyanis a felső részről egy erős léczdarab csüng alá, mely a fősört foglalja magában, alul pedig egy sűgőlyuk-szerű félkörben Gutenberg mellszobra van eldugva. Az említett nagy léczdarab a szintén nagy fősorral nem illik e munka keretébe és kevés gyakorlatra vall. Szedés és nyomás egyformán rossz, ennél fogva a díjazásnál szintén mellőzendő.

IV. szám. Jelige: »A munka nemesít.« — Mintha csak egy szedő keze munkáját látnók ezen és a fentebb felsorolt két jegyen. Már előlapja is némi eltéréssel hasonló a II. számú munkához. A körzet, mely fölül és baloldalt vonul el, szintén Klinkhardt-féle félkörvén kifutókkal van kiegészítve. A Kör címe a felső bal sarokban egy nem sokat mutató, féloldalt fektetett papírtekersezen van elhelyezve és a körzetbe beillesztve. A feketével nyomott körzet alapja fehér, a többi szövegé halványkék, de hát ez szintén nem adhat értéket a stíl nélkül összeállított szedésnek. Különösen feltűnő a kártya közepén végigfutó sor: »Könyvnyomdászok Szakköre.« Ez a sor ciceró halfette aldinéből van szedve nagy betűkkel, a sor elején egy doppelmittel nagyságú hasonló jellegű »K« betű alkalmazkodik inicziálképpen és hogy a sor még érdekesebb legyen, két finom lénia közé van szorítva. — A harmadik oldal körzete is izléstelen, szövege pedig tömött; egyáltalán nincsen ritkítva. Szedője nem birta kivinni kompozícióját, mert figyelmét valószínűleg lebilincselte az anyag mintakönyve.

V. szám. Jelige: »Ha Isten velünk, ki ellenünk?« — A szedés és nyomás technikája nem eshet kifogás alá. Azonban a vázlatnak túlságig vitt egyszerűsége folytán díjazásra nem érdemes. A belső oldalon a mellékes szöveg még majdnem többet akar feltüntetni, mint a külső és már nagyon is egyszerű külső.

VI. szám. Jelige: »Első kísérlet.« — A vázlat ugyanaz, mint a IV. számúé. Amerikai körzetből van szedve némi

technikai fogyatékossgal. Felső bal sarkában amoretteket ábrázoló vignetta díszel. Az egész szedés komplikációja itt összpontosul és úgy látszik, szedőjének e sarok képezte művének legkedvencezbb alkotását és mégis hiányosan van kidolgozva. A szövegsorok szedése és beosztása is elhibázott és kevés gyakorlathat árul el; továbbá a belső oldal körzete sem kielégítő.

VII. szám. Jelige: »Jobb későn, mint soha.« — Ez egy igen csinosan megkezdett munka, de tekintve az anyag gazdagságát, mely e munka után itélve szedőjének rendelkezésre állt: a kivitel már pongyola. A Kör címének a baloldalon ily módon való elhelyezése: ez már a szabad iránynak úgynevezett fatyúhajtása. A vázlat a baloldalon kellő eleganciával indul ki s ha szedője le nem tér a megkezdett útról, a jobb oldalt is sokkal ügyesebben fejezhetette volna be. Nyomás és színválasztás kifogástalan, s ha e mű szedője jobban megismerkedik a rajzolás alapelemeivel és tanulmányozni fogja jelesbb accidens-szedőink műveit, úgy idővel tőle még jobbat is várhatunk.

VIII. szám. Jelige: »Haladás.« — A pályamunkák között kétségkívül nemcsak a legkiválóbb mű, hanem egyszersmind a lehető legnagyobb ügyességgel iparkodik jó ízlést tüntetni fel s úgy a szedés összeállításában, mint az alapárnyékolás és körzet kiszínezésében is hasonló ügyességgel jár el. Itt már formát is változtatott a szedő és a belső két egymással szemben álló oldalt használta föl a szöveg elhelyezésére. Az első pillanatra igen kellemes benyomást tesz e műnek igazi modern jellege, csak midőn tovább vizsgáljuk, akkor tűnik szemünkbe, hogy bizony némely helyen kiméletlenül lett cifrázva és szedője nem birt megbirkózni a kivitellel és az útjában álló akadályokat nem volt képes legyőzni a kezében levő technikai eszközökkel. Hogy többet ne is említsünk, figyelmessé teszszük szedőjét a földal közepén keresztül húzódó szalagra és kérdjük, miért lett e szalagnak alsó léniaja közepén megszakítva? Talán az ott lévő holdat jelképező kör miatt? Hiszen ez egészen el is maradhatott volna, különösen a jelen esetben, mikor akadályt is képez. — Szóval a szedőnek nem sok érdeme van e munka előállításában; a mi azt élénkké, csinosá és tetszetőssé teszi: azt elhódította tőle a lithográfia. — De eltekintve ettől, e mű nagy igrkezetről s szép tehetségről tanuskodik s ha a bizottság még sem vélte a díjat kiadhatónak, indokolja álláspontját még azzal is, hogy az alakváltoztatás ilyenformán alkalmazva, nem vált e tagsági jegynek előnyére.

IX. szám. Jelige: »Győzzön a jobb!« — E műnél az egyszerű, csinos kivitelt elrontja az itt-ott alkalmazott szimbolikus alakok oda nem illő mivolta. Ezek egy nyomdász-köri tagsági jegyen nem állhatják meg helyüket és ilyen csinnal kidolgozott munkának sokat levonnak értékéből. Az alapnyomásra itt különös gond fordítottat s a nyomás tisztasága és a színek harmóniája e mű értékét nagyban emelik. Abszolút becűnek azonban ez sem mondható s a bizottság egybehangzó véleménye alapján a fenti VIII. számúval egy rangban csak dicséretre érdemesíthető.

Ezekben volt szerencsénk megtenni a pályamunkákra vonatkozó észrevételeinket. Végül még a bírálat alatt szerzett tapasztalatainknak óhajunk röviden kifejezést adni és az eredményt összegezni.

Pályamunkák felett bírálatot mondani nem a leghálásabb szerep, annyi bizonyos. És ez egy igen érdekes hasonlattal hozható kapcsolatba. Ugyanis tudva van, hogy a nagy minden-ségben a csúszó-mászó kigyók között is vannak szelidebb természetűek, de vannak mérgekes is, mely utóbbiaknak marása — ha megharagítjuk őket — esetleg komolyabb bajt is okozhat annak, ki körülötte settenkedik és kezével meri érinteni. A ki nem ismeri ezeknek természetrajzát és nem tudja, hol lehet és hol szabad megfogni: inkább ne

nyúljon ahhoz, nehogy egy rosszul alkalmazott fogás miatt az illető magának okozzon bajt.

Ez a hasonlat találó a jelen esetben is, mert daczára, hogy véleményünknek és meggyőződésünknek minden személyi momentum kizárásával adunk kifejezést, de ha megmondjuk az igazat és a kritikát tiszta lelkiismerettel gyakoroljuk, könnyen megeshetik, hogy a pályázatban részt vevők egy részét magunkra haragítjuk s nem ismerve azoknak szellemi mérges kígyóját, talán ellenségünké is tesszük; és ők aztán, hogy megsértett hiúságukért elégtételt vegyenek: szelidebb értelemben véve betörnek a fejünket.

Hát erre el kell készülni minden bírálónak, ha ilyen szerepre vállalkozik. De mi nem félünk ettől, mert tudjuk, hol lehet és hol szabad a pályamunkákat megróni és azt is tudjuk, hol kell megdicsérni.

Minden művelt nyomdász tudja, hogy korunk az idegesség és újdonság ingerének korszaka! Eme korszak szignatúrája lebegett előttünk is, midőn a pályaműveket bíráltuk. Sajnálattal kell azonban konstatálnunk, hogy a pályázatban részt vevő szaktársak nagyobb része nem tud, vagy nem akar saját fejével magának képzeteket alkotni és idegen eszméket könnyen elcsajátít, azokat magáévá teszi s mint olyant, szintén terjeszti. Hát ez egy öreg hiba! De tapasztaltuk azt is, hogy a pályamunkák között egy sincs olyan, mely a Kör jelenlegi tagsági jegyével úgy érték, mint elegánzia tekintetében egy nívón állna. Tekintve továbbá, hogy napjainkban a szabad irány oly szép tért hódított magának a nyomdászat fejlődésében, hogy attól mindig szebbet és jobbat kívánhatunk, tehát merjük állítani, hogy nincs a pályaművek között egy sem, mely a Kör hivatásának s a mai fokozottabb igényeknek is megfelelné, illetőleg eredetiségével imponálna.

Tekintettel kellett lennünk továbbá még arra is a bírálatnál, hogy Körünk már nem első ízben hirdetett pályázatot a tagsági jegyek szedésére és pár évvel ezelőtt is ily úton óhajtotta azt beszerezni, mikor is az eredmény teljesen kielégítő volt. Egy újabb pályázattól tehát méltán elvárható, hogy a beküldött művek esztétikai és technikai értéke az előbbinek mögöttes ne maradjon. Ennélfogva a bizottság egybehangzó véleménye az volt, hogy miután a pályaművek között abszolút becsült nem talált s azok egyike sem üti meg a kívánt mértéket: *a díjakat nem vélte kiadhatónak.*

Ezzel kapcsolatban kérjük az új választmányt, hirdessen egy újabb pályázatot a tagsági jegyek szedésére, a mely újabb pályamunkák bírálatát bizza egy egészen újonnan választott bizottságra.

Azon esetre pedig, ha újabb pályázat nem hirdettetnék, — hogy elfoglalt álláspontunk fedve legyen, — kérjük a

t. választmányt, szíveskedjék a jelen pályaműveket alkalmas közszemlére kitenni, hogy szaktársainknak is alkalmas legyen fontos megbízatásunk tudatában hozott bírálatunk elfogulatlanosságáról meggyőződni.

A pályázatban részt vett szaktársak pedig ne csüggedjenek, hogy fáradságuk ez alkalommal nem hozta meg a várt gyümölcsöt és ne veszítsék el kedvüket a további munkálkodástól, hanem legyenek kitartóak és a jövőben is ápolják minél nagyobb szeretettel az accidenciát!

A bizottság nevében:

Bauer J. M.
elnök.

Scheicher Géza
előadó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. N., *Selyp*. Két koronát és negyven fillért kérünk a kiadóhivatalhoz beküldeni a közlésért.

H. B., *Szarvas*. Nem tehetünk eleget kérésének, mert a lap úgy is olcsó. Az Évkönyveket sem adhatjuk kedvezményes áron, 70 kr. a régi évfolyamokért, 60 kr. az 1894-ikert. Ennyit szíveskedjék küldeni és mi is küldjük a megrendeltek.

M. S., *Miskolc*. Még e hó 18-án elküldtük. A postán szíveskedjék megnézni, ott a hiba.

B. B., *Nyitra*. Kondícióközvetítéssel nem foglalkozunk. Tessek esetleg magát lapunk hirdetőrovataiban ajánlani vagy a *Typographia* szerkesztőségéhez fordulni, a hol minden díj nélkül közvetítik a kondíciót. A szerkesztőség VI., Gyár-utca 31. sz. alatt van.

A »GRAFIKAI SZEMLE«

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 2 frt = 4 korona,
félévre 1 frt = 2 korona.
Egyes szám ára 20 kr. =
40 fillér.

Az egyes számok nyomdánkenti
elárúsításával a fővárosban
KUBIN J. colporteur van megbízva.

HIRDETÉSEK ÁRA:

egész oldal 12 frt = 24 kor.,
féloldal 7 frt = 14 korona,
negyed oldal 4 frt = 8 kor.,
nyolczad oldal 2 frt 50 kr.
= 5 korona.

Tizenkétszeri közlésnél 30, hat-
szori közlésnél 15% engedtetik.

A lap papirosa Dávid K. és Fiától. — Szövegírás az Első Magyar Betűöntőde-Részvény-Társaságtól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. ker., Hold-utca 7. sz.

Kiadó-tulajdonos: a »Könyvnyomdászok Szakköre«.

Felölös szerkesztő: TANAY JÓZSEF. * Főmunkatárs: BAUER JÁNOS M.

HASZNÁLT, de jó karban levő amerikai gyors-sajtó, 0-ás nyomásterjedelemmel, megvételre kerestetik. Cím megtudható a kiadóhivatalnál.

EGY magyar-német szedő a vidéken alkalmazást keres. — Szíves megkeresések *Bednarz N., Selyp* (Nógrádmegye), czukorgyári telep, címzendők.

BÖLE JÓZSEF
NYOMDAI ASZTALOS
BUDAPEST, VII., ISTVÁN-TÉR 9. SZ.

Ajánlja magát különösen **könyvnyomdászoknak szedőszekrények** és egyéb berendezések elkészítésére.

Regálisok és szekrények állandóan raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

Nyomdai szekrény- és állvány-javításokat és vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

A t. cz. nyomdatulajdonosok figyelmébe!

Minden szakmának alkalmas, chromolitografiai úton készült
reklám- és transparens-kártyák
kaphatók

Augenfeld M. Miksánál
(Grimme és Hempel cég képviselője)
Budapest, VI. ker. **Dálnok-utca 3. szám.**
Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Minták 2 frt előleges beküldése után, mely összeg azonban 1000 darab megrendelésnél levonásba hozatik.

WEINWURM ANTAL
fényképész,
első magyarországi chemi-
graphiai műintézete.
Budapest, Károly-u. 3.

Készít mindennemű horganyedzésű duczot autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia útján. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolitho-
grafia útján a leg-
jutányo-
sabban s
pontosan
sokszorosít-
tatnak.

Külön berendezés háson kívül fényképfelvétele.

Rust J. H. és Társa
BETÜNTÖDÉJKE ÉS MŰSZAKI GYÁRA
BÉCS, V. KERÜLET, GRIESGASSE 10.

Nyomdat teljes felszerelések, bármilyen nyelvű betűk, körzetek, ékítmények, rézleírlák és vignetták.
Mérsékelt árak. * Többszörösen kiülntelve. * Szolid kivitel.

GANZ és TÁRSA

Vasöntő és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN.

Különleges gyártmányai: TELEFON 1200.

Vas- és aczelöntvények,

Gáz- és petróleum-motorok,

álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Gázmotoraink következő előnyökkel bírnak: olcsó ár, igen kevés gáz-fogyasztás, a tolattyú elhagyása, kis térfogat, csekély súly, nyugodt s egyenletes járás, javítás csak ritkán fordúlhat elő s ez is igen egyszerűen és könnyen eszközölhető.

Turbinák

a helyi viszonyok szerint szerkesztve, pontos szabályozással.

Transmissziók

(közelművek) és mindennemű építési és gépészeti munkák.

Elektromos világítási berendezés és erőátvitel

nagyobb távolságra is, saját kibróált rendszerük szerint.

Papir- és farost (cellulose) gyártására szolgáló gépek.

Cs. és kir. szab.

HERMANETZI PAPIRGYÁR

RAKTÁRA

Budapest, V. ker., Arany János-utca 8. sz.

(Alapított 1829. évben).

Levél-, könyv-, nyomda-, boríték-,
író-, karton-, rajz-, csomagoló- és
göngypapírok.

Merített író-, okmány- és könyvpapírok.

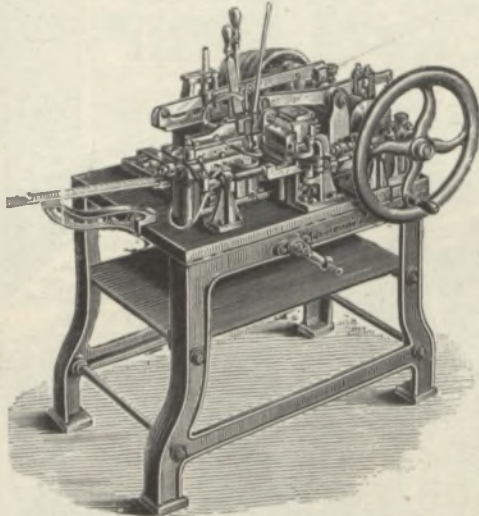
Másoló-, selyem- és virág-selyempapírok.

★

Itatós-, szűrle- és mindennemű
merített nyomdapapírok.

Mindennemű lemezek stb. Papirzacskógyár.

GÉPGYÁR Különlegességek az öntőde, rézleányártás tömítőde és galván-lemezek minden szükségesi kellékeiből s a nyomdai szakmába vágó minden műszerekből

KÜSTERMANN & COMP.
BERLIN, N. 20.

ÚJ COMPLETT ÖNTŐ-GÉPEK.
Főlülmulhatlan, utól nem ért munkaképességgel. Pontos magasság, csekély anyag-vesztéseg.

A Könyvnyomdászok Szakkörének kiadásában m. é. deczemberben megjelent és kapható a

MAGYAR

NYOMDÁSZOK

1894. IX. évfolyama.

ÉVKÖNYVE

Szerkesztő:

Gelléri Mihály

Ára szép vászonkötésben helyben 60 kr., vidékre 67 krajczár.

Gyűjtőknek 10 példány után egy tisztelet-példány jár.

Az 1887—1893. hét évfolyam ára együtt rendelve 3 frt, egyenkint 50 kr.

Megrendelhető e lapok kiadóhivatalánál: Budapest, V. hold-utca 7. szám.

A vidékről minden egyes példányért 67 krajczár küldendő.

Géplevelboríték * Gyászlapok

Névjegy-karton

Gyári főraktár Magyarország részére:

GOLDZIEHER GÉZA

BUDAPEST

V. kerület, Arany János-utca
20. szám alatt.

A MYRTLE MARK kapható minden papirkereskedésben.

Legjobb és legkitünőbb
minőségű

Papirárúk.

GESCHÜTZT.

Myrtle
Mark

DEPOSÉ

KURCZ LIPÓT
ÉS TÁRSA
HEMIGRAFIAI MŰINTÉZETEK
Budapest
IV. EGYVETTER 65. L.
KÉSZIT
mindennemű nyomtatványhoz szükséges
CLICHÉKET
Hemigrafia, chromotyp: a,
photo-(auto)typia,
FAMETSZET STB utján
TERVEK, TERVEZETEK, ALAPRAJZOK
photolithografailag
legszebben és legolcsóbban sokszorozhatók
Tudék megrendelések pontosan
és jutányosan megkötöztetnek

A

GRAFIKAI SZEMLE

harmadik évfolyamából még néhány kötet rendelke-
zésre áll. Kötetlenül ára 2 frt.

Könyv- és könyvnyomdai
festékek gyára.

WÜSTE F.

— BÉCS —
I., Kolowratring 9. szám.

GYÁRT: Fekete és színes, kő-
és könyvnyomdák részére,
valamint réznyomáshoz szük-
séges mindennemű és színű
festékeket,
hengeranyagot
és
firniszt.

Wörner J. és Társa

Gépgyár és Vasöntöde Budapesten.

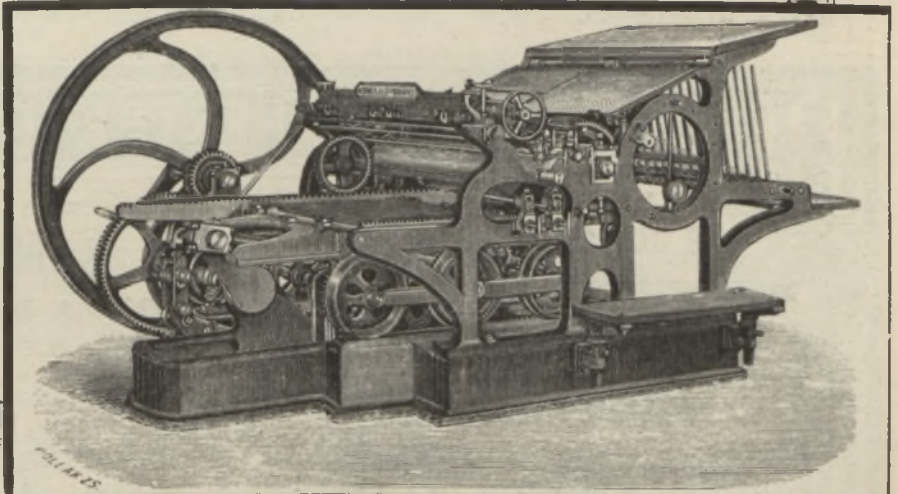
Készít: Egyszerű és kettős gyorsajtókat. — Kétszínnyomású gyorsajtót.
HUNGARICA láb- és kézi hajtásra berendezett gyorsajtókat.
Amerikai rendszerű téglanyomású gyorsajtókat.

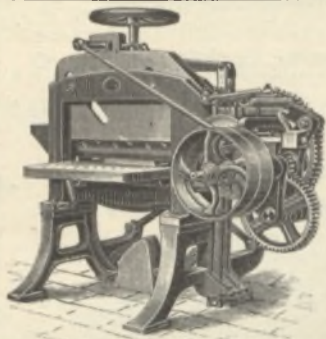
Papírvágó- és lyukasztó-
gépeket. Aranyozó prést
könyvkötőknek. Símitó és
csomagoló préseket. Töm-
öntő-készülékeket.

Minden e szakba vágómunkák
és javítások elvállaltatnak.

Betűszekrények és állványok.

Körforgású nyomógépek a
legújabb szabadalmazott rend-
szer szerint.

TELJES GÉPBERENDEZÉSEKET

(légszesz- vagy petroleum-motorokkal, transmisiókkal stb.)

Kő- és könyvnyomdák, litografiai műintézetek, könyvkötészetek, papirdobozkészítő-gyárak, játszókártya-gyárak, papir- és kéregpapir-gyárak, színes papírt előállító gyárak, album-gyárak, dombornyomó-intézetek stb. stb. részére utólérhetlen szép kiállításban és a legjobb szerkezetekkel szállít

Krause Károly gépgyára, Lipésében.

Főképviselek Ausztria-Magyarországon: Paul Beckert Wien, IV., Starhemberg-Gasse 24. és Galitzenstein H. Budapest, V., Erzsébet tér 5. sz., a kiknél mintaraktárak is vannak.

Chemigrafiai műintézet.

FISCHER LIPÓT BUDAPEST

IV. ker., Ujvilág-utca 12. szám.

Clichéket, árjegyzékek, könyvek,
hirdetések s nyomtatványok képes
kiállítására

kifogástalan kivitelben, gyorsan és leg-
olcsóbb árakon készít.

★
Vidéki megrendelések pontosan eszközöl-
tetnek.

GRAFIKAI SZEMLE

1893. ÉVFOLYAMÁHOZ

DÍSZES BEKÖTÉSI TÁBLÁK

(kék és piros színben.)

Megrendelhetők a kiadóhivatalnál. Ára vidékre
67 kr., helyben 60 kr.

BEIT & PHILIPPI
Fabrik von schwarzen
und bunten
BUCH- & STEINDRUCK-FARBEN
FIRNISSEN.
„HAMMONIA“ WALZENMASSE.
HAMBURG & STASSFURT.

FESTÉK-GYÁRA

HAMBURG
és
STASSFURTBAN

Készít fekete és színes

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKEKET HAMMONIA HENGERANYAGOT

••• KENCZÉKET. •••

Vezérképviselet és gazdagon fölszerelt raktár

MÜLLER TESTVÉREK

Főraktár és iroda: BUDAPEST Bálvány-utca 11.

Chemigrafiai műintézet

CZINKOGRAFIA

Fénynyomatok
gyorsajtók berendezésével.

Divald Károly Fiai
Műintézete
EPERJES és BUDAPEST
IV., HATVANI-UTCZA I. SZ.
FERENCZIEK BAZÁRA.

Készülnek: **FOTOTYPIA**
CHEMIGRAFIA
AUTOTYPIA

Árak jutányosak. * Minták kívánatra ingyen.

BETŰ- ÉS TÖMÖNTŐDE.

Folytonos készletben tart szerb és héber betűket, körzeteket és kizárásokat, nyomdai szerelvényeket, betűszekrényeket és állványokat, a leggyorsabban készítve és legjobb minőségben kiállítva.

FISCHER ÉS MIKA

Nagy választékot tart a legkülönbébb czélszerű és divatos

KÖNYV- ÉS CZÍMIRÁSOKBÓL.

Elvállal igen jutányos áron egész nyomdai berendezéseket.

Budapest, Király-utca 83. sz.

ÁLLAMILAG KEDVEZMÉNYEZETT

Első Magyar Könyv- és Könyomdai
Festék-Gyár

Kurzweil János és Társa

V., HOLD-UTCZA 25. BUDAPEST V., HOLD-UTCZA 25.

Ujság-, mű-, illusztráció-, díszmű- és mindenféle színes festékek,
kenezék, bronzok.

VEGYMŰSZAKI ÉS VEGYÉSZETI TERMÉNYEK KÉSZITÉSE.
»Patent« gelatin-hengeranyag stb.

A TEMESVÁRI KIÁLLÍTÁSON EZÜST ÉREMMEL DÍJAZVA.

MECHANIKAI MŰHELY

ÓLOMZÁRGYÁRTÁS

Tömöntöde

és

Galvanoplastika

ELSŐ MAGYAR BETÜÖNTÖDE

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Telefon 450.

BUDAPEST

VI., Dessewffy-utczza 32. sz.

Egész Nyomdai Berendezések

♦ ♦ ♦ jutányosan és gyorsan foganatosíttatnak.

Folyton dús raktári tart magyar, német, horvát, szerb, román és
bolgár ékezetű

KÖNYV- ÉS CZÍMIRÁSOKBAN

továbbá

Körzetek és Kizárások

A LEGKÜLÖNFÉLEBB ÉKITMÉNYEK

és egyéb

Nyomdai felszerelvényekben.

E lap szövege az öntöde betűivel nyomatott.

Nyitra. Huszár István. Iritzer Zsigmond. Özv. Neugebauer Anna. Reicheles Lipót.	Putnok. Gaertner Ignác.	Szakolcza. Skarnitzl József Örökösei.	Szerencs. Simon József.	Turóc-Szt-Márton. Magyar nyomda. Részvény-nyomda.
Oravicza. Kehrer C. Wunder Károly.	Resicza. Eisler József. »Hungária« könyvnyomda.	Szarvas. Sámuel Adolf. Szikes Antal. Sápszky János.	Szigetvár. »Corvina«-nyomda (tulajd. Fried Dávid).	Ujpest. Kaczander és Fuchs. Steiner Károly.
Oroszháza. Veres Lajos. Altstädter M. J.	Rimaszombat. Györfly P. G. Rábelly Miklós.	Szász-Régen. Burghardt Rezső. Sebesch Károly.	Szilágy-Somlyó. Böhlöni Sándor.	Ujvidék. Fuchs Ágoston. Hirschenhauser Benő. Miletics Szvetozár. Pajevics Arzen. Popovics Testvérek. Szerb kolostorok könyv- nyomdája.
Ó-Becse. Löwy Lajos.	Rozsnyó. Kovács Mihály.	Szász-Sebes. Stegmann János. Winkler Gusztáv.	Szolnok. Bakos Istvánné. Fuchs Lipót. Hay Fülöp. »Szolnoki Híradó« ny. Vezéry Ödön. Wachs és Pauncz.	Ungvár. Gellisz Miksa. Jäger Bertalan. Lévai Mór. Székely és Illés.
Ó-Kanizsa. Schwarz A.	Rózsahegy. Salva Károly.	Szászváros. Fuhrmann R. »Minerva« nyomda r.-társ.	Szobathely. Bertalanffy József. Fekete István. Gábrriel Ágoston. Seiler H. Özvegye.	Ujverbász. Berkovics Márk fiók- nyomdája.
Ó-Orsova. Handl József. Orsovai könyvny. r.-t.	Salgó-Tarján. Friedler Armin.	Szatmár-Németi. Molnár János. Nagy Lajosné. »Pázmány« könyvnyomda. Litteczky Endre »Szabad- sajtó« nyomdája.	Tab. Pfeifer Ignác.	Vác. Mayer Sándor. »Hunnia« nyomda (tulajd Kohn Viktor).
Ó-Széplak. Nyittravölgyi Gazd. Egylet nyomdája.	Sárvár. Jacoby Bülint.	Szeged. Bába Sándor. Endrényi Imre. Endrényi Lajos. Engel Adolf. Fürtös Testvérek. Várnai Lipót.	Tapolcza. Löwy B.	Vág-Ujhely. Brück Samu. Horovitz Adolf.
Paks. Rosenbaum Miksa E.	S.-A.-Ujhely. »Zemplén« nyomdája (tul. Éhleri Gyula). Löwy Adolf. Landesmann M. és Társa.	Szeghalom. Kovács Antal.	Tata. Engländer Jakab.	Veszező. Kirchner J. E. Özvegye. Kassanovits M. Kehrer Lajos. Wettl és Veronits.
Pancsova. Jovanovics Testvérek. Kosanics M. Miklós. Wittigschlager Károly.	Sárospatak. Ev. ref. főisk. nyomdája : Steinfeld Jenő.	Szegzárd. Báter János. Ujjfalussy Lajos.	Temesvár. Csanád egyházmegyei nyomda. »Délmagyarországi Köz- löny« nyomdája (tul. Magyar D. S.) Freund Gyula. Mangold Sándor. »Posauna« nyomdája. Rác M. Stern Gusztáv. Stéger Ernő. Uhrmann Henrik. Veres Samu. »Unio«-könyvnyomda (tul. Ifj. Stelner Károly).	Veszprém. Krausz A. Fia. »Petőfi« nyomda.
Pápa. Goldberg Gyula. Nobel Armin. Reform. főisk. nyomda	Segesvár. Jördens Testvérek. Horeth Frigyes.	Székelyhid. Kohn Sámuel.	Temesvár. Csanád egyházmegyei nyomda. »Délmagyarországi Köz- löny« nyomdája (tul. Magyar D. S.) Freund Gyula. Mangold Sándor. »Posauna« nyomdája. Rác M. Stern Gusztáv. Stéger Ernő. Uhrmann Henrik. Veres Samu. »Unio«-könyvnyomda (tul. Ifj. Stelner Károly).	Zala-Egerszeg. Özv. Taly Rozália. Breisach Samu.
Pécs. Engel Lajos. Lyceumi nyomda. Talz József. Talz M. Özvegye.	Selmeczbánya. Jörges A. Özvegye.	Székely-Udvarhely. Becsek Dániel.	Tisza-Füred. Löw Sámuel.	Zenta. Klenóczky József. Schwartz Sándor. »Zenta« Hírlap-nyomdája
Pécska. Ruber István.	Sepsi-Szt-György. »Jókai« részv.-nyomda.	Székesfejérvár. Kaufmann Fáni. Márián György. Singer E. Szammer Imre. Szammer Kálmán. »Székesfeh. és Vidéke« ny. Klökner József és Társa.	Tolna. Selly József.	Zilah. Seres Samu.
Perjámos. Pirkmayer Alajos.	Siklós. Löwy Miksa. Harangozó és Pandurovits.	Székely-Udvarhely. Becsek Dániel.	Tolna-Tamási. Jeruzsálem Ede.	Zólyom. Nádosi G.
Pöstyén. Gipsz H.	Sopron. Breiner E. és Fia. Litfass Károly. Romwalter K. és Fia. Rónai Frigyes.	Székely-Udvarhely. Becsek Dániel.	Torda. Pollak Móricz.	Zombor. Bittermann Nándor. Oblát Károly Rubinstein N.
Pozsony. Alkalay Adolf. Angermayer Károly. Bick Ábrahám. Brég János. Freistadt Mór. Grünsfeld Lipót. Stampfel, Eder és Társa. Schönberger Bernát. »Westungarischer Grenz- bote« nyomdája. Wigand K. F.	Stájerlak. Rose V.	Szenicz. Bezso János és Társa.	Török-Szt-Miklós. Rubinstein Sándor.	Zombolya. Wunder Rezső.
	Sümező. Horvát Gábor. Nobel Ignác.	Szered. Stern Dávid.	Trencsén. Gansel Lipót. Skarnitzl Fr.	Zsolna. Áldori Manó.
	Szabadka. Bittermann József. Schlesinger Sándor. Székely Simon. Krausz és Fischer. Petrovits Dusan dr.	Szemcz. Fischer Náthán.		
	Szamos-Ujvár. Gör. kath. egyházmegyei nyomda. »Aurora« nyomda.	Szentes. Sima Ferencz. »Szentes és Vidéke« nyom- dája.		
		Szenicz. Bezso János és Társa.		
		Szered. Stern Dávid.		

HORVÁT- ÉS SZLAVONORSZÁGBAN.

Belovár. Fleischmann F. Kolešar N.	Illok. Wortmann A.	Petrinja. Benkó Károly.	Varasd. Platzer József. Stiefler J. B.	Granitz Ignác. Hühn Gyula. Kralj Iván. Jovanović Pajo. Kugli és Deutsch. Ruić Ferencz. Scholz Antal »Národne Novine« ny.
Broód (Sz. m.). Schulmann H.	Kaproncza. Kostinčar K.	Pozsega. Klein Lipót.	Vinkovce. Laubner Károly.	Zengg. Luster Hubert.
Diakovár. Egyházmegyei nyomda.	Karlóca. Pavlović K.	Ruma. Wagner J.	Virovitica. Habianec F.	Zimony. Grabovački M. Sopron A. Baics S.
Eszék. Laubner Károly. Pfeiffer Károly. Schaffer Alajos.	Károlyváros. Hauptfeld Károly.	Sziszek. Fanto Adolf. Jünker F.	Virje. Ljubić N.	Zsid. Manković P.
Gospic. Zupan M.	Kőrös. Neuberg Gusztáv.	Susak. Grosse küstenländische Buchdruckerei.	Vukovár. Jancsik E.	
	Mitrovicza. Mitroviczai horvát könyv- nyomda-részv.-társaság. Trumić Konstantin.	Uj-Gradiska. Bauer Mór.	Zágráb. Albrecht K. Brusina Antal. Részvény-nyomda.	

A könyvnyomdász- és betűöntő-segédek egyletei.

Magyarország.

Magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Egyesy Géza; számvivő Steiner Adolf. Egyleti helyiség: Budapest, VIII., Stáhl-utca 1. Az egylet a központon kívül a következő kerületekre oszlik: **Arad:** Elnök: Varga József; pénztárnok: Lövey Nándor. **Brassó:** Elnök: Feninger Károly; pénztárnok: Merkl János. **Debreczen:** Elnök: Kenderessy Lajos; pénztárnok: Török Ferencz. **Kassa:** Elnök: Rósa Viktor; pénztárnok: Nagy Sándor. **Kolozsvár:** Elnök: Gámán Dezső; pénztárnok: Thummerer János. **Nagy-Várad:** Elnök: Lang József; pénztárnok: Bonezo Tivadar. **Pécs:** Elnök: Taizs József; pénztárnok: Safesák Rezső. **Pozsony:** Elnök: Kalteis J.; pénztárnok: Dirmeier Nándor. **Szeged:** Elnök: Zeisler M.; pénztárnok: Schwarcz Ferencz. **Temesvár:** Elnök: Freta János; pénztárnok: Doraszil Ferencz.

A nagyszombati könyvnyomdászok egylete. Elnök: Binder Lajos (Mészáros-utca 47).

Szaktárs-körök a fővárosban.

Könyvnyomdászok Szakköre.

Elnök: Tanay József (Pesti könyvnyomdászverseny-társaság).

Budapesti könyvnyomdászok és betűöntők jótékonyági köre.

Elnök: Concha Károly (Hornyánszky V. könyvnyomdája, V., Arany János-utca 1).

Budapesti gépmesterek és nyomók köre. Elnök: Stern Ferencz (Kertész-nyomda, Mária-Valéria-utca 11.)

Budapesti hírlapszedők köre.

Elnök: Sitte József (Pester Lloyd nyomdája).

Budapesti betűöntők köre.

Elnök: Feldmann I. Pal (Fischer és Mika betűöntődéje).

Budapesti könyvnyomdászok és betűöntők hitel-szövetkezete.

Elnök: Schwind Béla (Pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája).

»Ébredés«-dalkör.

Elnök: Tanay József (Pesti könyvnyomdászverseny-társ.)

»Typographia«-dalkör.

Elnök: Galateo Béla (Államnyomda).

Szaktárs-körök a vidéken.

»Typographia«-dalegylet Temesvár.

Elnök: Freund Gyula, nyomdatulajdonos.

Horvát- és Szlavonország.

A horvát-szlavóniai könyvnyomdászok egylete. (Hrvatsko tipografičko društvo za Hrvatsku i Slavoniju). Elnök: Timet István (Részvénynyomda), Zágrábban.

Ausztria.

Alsó-Ausztria. Az alsó-asztriai könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Mies Károly. Egyleti helyiség: Bécs, VII., Zieglergasse 25.

Bukovina. A bukovinai könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Witiuk János, Czernowitz, az Eckhardt-féle nyomdában.

Csehország. A csehországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. »Typografická Beseda«. Elnök: Krunert Károly, Prága, Inselgasse 24.

Felső-Ausztria. A felső-ausztriai könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Herzog János (az »Arany szarvas« vendéglőben, Hirschgasse) Linzben.

Gálcorság. Galicziai könyvnyomdász-egyesület. (Towarzystwo drukarzy), »Sila« (Erő), Krakóban. — Könyvnyomdász- és körajzoló-egylet (Towarzystwo drukarzy i litografów) »Ognisko« Krakóban. Előbbi egyletnek elnöke: Szyjowski András, utóbbi Machalski Tódor, mindketten az I. egyesületi nyomdában. Egyleti helyiség: Ringplatz 12, III.

Karintia. A karintiai könyvnyomdászok, körajzoló és könyomók egylete. Az egylet elnöke: Pressien Ferencz (Bertschinger-féle nyomda), Klagenfurthban.

Krajna. A krajnai könyvnyomdászok, körajzoló és könyomók egylete. (Družtvo tiskarjev, kamnopicsev in kamnotiskarjev na Kranjskem.) Elnök: ijj. Hriber Ferencz, (katholikus könyvnyomda), Laibachban.

Morvaország. A morvaországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Klima Károly, Thalgaße 5, Brünnben.

Salzburg. A salzburgi könyvnyomdászok betegsegélyző-egylete. Elnök: Reyer Ferencz (Oellacher-féle könyvnyomda), Salzburgban. — A salzburgi könyvnyomdászok önképző-egylete. Elnök: Pelikán János. (Pustet-féle könyvnyomda), Salzburgban.

Stájerország. A stájerországi könyvnyomdászok és betűöntők segélyező-egylete. Elnök: Dröszler Flórián. (Withalm-féle könyvnyomda), Grácban.

Szilézia. A sziléziai könyv- s könyomdászok és rajzoló egylete. Székhely: Troppau. Elnök: Hoffmann János, Teschnerstrasse 5.

Tirol és Vorarlberg. A tirol és vorarlbergi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. Elnök: Zember József (Rauch-féle könyvnyomda), Innsbruckban.

Európa többi országai.

Belgium. Fédération typographique. (Belgischen Bockdrokkersbond.) Elnök: Laslovski Kajetan.

Bulgária. A bulgáriai könyvnyomdászok egylete. (Blgarsko Typografsko družstvo.) Elnök: Colakow Tódor, »Državen Westnik« kiadóhivatala, Szófiában.

Dánia. Typografiske Forening i København. Elnök: Peterson V., Bordings Bogtrykkeri, Nybrogade 12, Kopenhága. — Dansk typografisk Forening. Elnök: Rasmussen H. F. (a »Kolding Folkeblad« nyomdája), Kolding (Jütland).

Franciaország. Fédération française des travailleurs du livre. A központi bizottság titkára Keufer A., székhelye: Páris, 15, Rue de Savoie. Állandó elnök nincs.

Luxemburg. Luxemburgi nyomdász-egylet. (Association typographique de la Ville de Luxembourg.) Elnök: Bous Gusztáv, St.-Paulus-nyomda.

Németország. A német könyvnyomdászok segélyegylete. Elnök: Döblin Emil, Solmsstrasse 31., III., Berlin SW. — Elzász-Lotharingia könyvnyomdászainak és betűöntőinek segélyegylete. Elnök: Hans Fr., Blygonstrasse 24, II., Strassburg-Neudorf.

Norvégia. Norsk Centralforening for Bogtrykkere. Elnök: Schulze F. P., »Dagbladets« nyomdája Kristiániában.

Olaszország. Associazione fra gli operai tipografi italiani per l'introduzione o l'osservanza della tariffa. Elnök: Sgr. Angelo Carugati, tipografia Operaira, Corso Vittorio Emanuele 12—16; egyleti helyiség via Rovello 1, Milánóban.

Oroszország. Nyomdásztársaság Rigában. A levelek Wagner Józsefhez, Häcker-féle nyomda, címzendők.

Románia. »Gutenberg«, a nyomdámunkások általános, kölcsönös segélyező-egylete. (Societate generala de ajutor reciprocu a lucratorilor tipografi din România.) Alelnök: Nicolae Jonescu, Socecu-könyvnyomda, Strada Berzii 136, Bukarest.

Svájc. Svájcei nyomdász-szövetkezet. Központi elnök: Unteregger H., Brunnenbergerstrasse 8., St.-Gallenben. — Société fédérative des typographes de la Suisse romande. Központi elnök: Ott Károly, a »National« nyomdájában Chaux-de-Fonds-ban.

Svédország. Svenska Typograförbundet. (Svéd nyomdász-egyesület). Elnök: G. Edin, »Aftonbladet« Stockholmban.

Szerbia. Szerb nyomdászok egylete. (Družina tipografskih radnika u Srbiji.) Elnök: Konstantinovič György, Belgrádban.

A többi egyletek vagy egyáltalán nem, vagy csak részben állanak velünk kölcsönösségben.